

Redagavo: Ramunė Lūžaitė (1998.08.17)

Įstatymas paskelbtas: Žin., 1995, Nr.61-1525

Neoficialus įstatymo tekstas:

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1370, 96.06.06, Žin., 1996, Nr. 57-1342 (96.06.19)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1382, 96.06.13, Žin., 1996, Nr. 59-1404 (96.06.22)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO PAPILDYMO 26(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 5, 8, 11, 17, 25, 50, 52, 55, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr.17-362 (97.02.26)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 25, 39, 49, 50, 52, 54, 55, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 39(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-146, 97.03.13, Žin., 1997, Nr.27-622 (97.03.28)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 49 IR 50 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-164, 97.03.27, Žin., 1997, Nr.28-660 (97.03.29)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 26(1) STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 2, 16, 17, 28, 33, 37, 38, 39, 40, 47, 48, 50, 55 IR 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-555, 97.12.09, Žin., 1997, Nr.117-2995 (97.12.24)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO PAKETIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1998 m. sausio 1 d.

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 2, 17, 26, 261, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 37, 38, 39, 391, 49, 50, 52, 54, 55, 56, 57, 58

STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR PAKEITIMO BEI PAPILDYMO 271, 272, 291, 521, 561
STRAIPSNIAIS IR 47, 48 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO
ĮSTATYMAS**

1995 m. birželio 28 d. Nr.I-974
Vilnius

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato pagrindines sąvokas ir taisykles, kurių būtina laikytis vykdant Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymus, pateikia Lietuvos Respublikoje taikomų mokesčių sąrašą, nustato mokesčio administratoriaus teises ir pareigas, mokesčio mokėtojo teises ir pareigas, mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką, mokesčio bei su juo susijusių sumų išieškojimo bei ginčų nagrinėjimo tvarką.

2 straipsnis. Pagrindinės sąvokos

Mokesčio įstatyme vartojamos sąvokos, jeigu mokesčio įstatymas nenustato kitaip:

mokestis - mokesčio įstatyme mokesčio mokėtojų nustatyta piniginė prievolė valstybei, kad būtų gauta pajamų valstybės (savivaldybės) funkcijoms vykdyti. Ši prievolė atliekama įstatymų nustatyta tvarka;

rinkliava - įstatymo nustatyta piniginė prievolė asmeniui už jam suteikiamas tam tikras valstybės institucijų paslaugas. Rinkliavos yra papildomas pajamų šaltinis valstybės (savivaldybės) funkcijoms vykdyti;

mokesčio įstatymas - Lietuvos Respublikos įstatymas, kuris nustato mokestį, rinkliavą ar kitą įmoką į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus, taip pat šis įstatymas ir šio įstatymo 4 straipsnyje minima sutartis;

asmuo - fizinis asmuo (individas), juridinis asmuo, kitas neturintis juridinio asmens teisių asmuo;

mokesčio mokėtojas - asmuo, kuriam pagal mokesčio įstatymą yra nustatyta prievolė mokėti mokestį;

rinkliavos mokėtojas - asmuo, kuris už valstybės institucijų suteiktas paslaugas privalo sumokėti įstatymų nustatyta rinkliavą;

mokesčio administratorius - už mokesčio administravimą atsakinga institucija;

mokesčio administravimas - mokesčio administratoriaus teisių ir pareigų bei mokesčio mokėtojo teisių ir pareigų įgyvendinimas, mokesčio apskaičiavimas, sumokėjimas ir išieškojimas, atsakomybės už netinkamą mokesčio apskaičiavimą ir mokėjimą taikymas, mokesčio paskirstymas, informacijos mokesčių mokėtojams teikimas;

mokesčio deklaracija - mokesčio apskaičiavimo dokumentas, kurį mokesčio mokėtojas arba mokestį išskaičiuojantis asmuo turi užpildyti ir pateikti mokesčio administratoriui mokesčio įstatymo nustatyta tvarka;

mokesčio nepriemoka - mokesčio mokėtojo arba mokestį išskaičiuojančio asmens mokesčio įstatymo nustatyta tvarka laiku nesumokėta mokesčio suma;

mokesčio permoka - mokesčio mokėtojo arba mokestį išskaičiuojančio asmens mokesčio įstatymo nustatyta tvarka sumokėta per didelė mokesčio suma. Mokesčio permoka taip pat laikoma per didelė mokesčio suma, kurią patikrinimo metu nustato mokesčio administratorius;

mokesčio apskaičiavimas - mokesčio deklaracijos arba kito dokumento pildymas parodant mokesčio dydį pinigais, privalomą sumokėti į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus;

mokesčio bazė - mokesčio įstatymo nustatyta tvarka pinigų suma įvertintas apmokestinamasis objektas, kuriam taikomas nustatytas mokesčio dydis (tarifas);

mokestį išskaičiuojantis asmuo - asmuo, kuriam mokesčio įstatymo nustatyta prievolė išskaičiuoti iš mokesčio mokėtojo mokestį ir jį sumokėti į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus;

mokesčio įstatymo pažeidimas - atlikta veika, prieštaraujanti mokesčio įstatymui;

apmokestinimo tvarka - mokesčio įstatymo nustatytas mokesčio mokėtojas, mokesčio bazė, mokesčio dydžiai (tarifai), mokesčio lengvatos, baudos ir delspinigiai, mokesčio mokėjimo bei išieškojimo taisyklės;

mokesčio lengvata - mokesčio mokėtojui įstatymo nustatytos išskirtinės apmokestinimo sąlygos, dėl kurių reikia mokėti mažesnę mokestį arba mokesčio mokėjimo terminas atidėtas ar mokestį galima sumokėti per keletą kartų;

veikla - visokia asmens veika, kurios dėka asmuo galėjo gauti arba gavo pajamų.

mokestinė nepriemoka - mokesčio mokėtojo arba mokestį išskaičiuojančio asmens mokesčio įstatymo nustatyta tvarka nesumokėtos mokesčių, baudų, delspinigių, palūkanų pagal mokestinės paskolos sutartis sumos;

beviltiška mokestinė nepriemoka - mokesčio mokėtojo mokesčio įstatymo nustatyta tvarka nesumokėtos mokesčių, baudų, delspinigių, taip pat pagal mokestinės paskolos sutartis priskaičiuotų palūkanų sumos, kurių neįmanoma išieškoti dėl objektyvių priežasčių arba kurias išieškoti socialiniu ir (arba) ekonominiu požiūriu netikslinga. Beviltiška mokestinė nepriemoka nustatoma vadovaujantis šio įstatymo 29 straipsnio nuostatomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

3 straipsnis. Mokesčio mokėtojų lygybė

Taikant mokesčių įstatymus, visi mokesčio mokėtojai dėl šių įstatymų nustatytų sąlygų yra lygūs.

4 straipsnis. Tarptautinės sutartys

Jeigu tarptautinėse sutartyse nustatytos kitokios apmokestinimo taisyklės negu mokesčių įstatymuose ir šios sutartys yra ratifikuotos Lietuvos Respublikoje, tai taikomos tarptautinių sutarčių taisyklės.

II SKYRIUS. MOKESČIAI

5 straipsnis. Mokesčiai

1. Pagal šį įstatymą administruojami mokesčiai:

- 1) pridėtinės vertės mokestis;
- 2) akcizas;
- 3) fizinių asmenų pajamų mokestis;
- 4) juridinių asmenų pelno mokestis;
- 5) įmonių ir organizacijų nekilnojamojo turto mokestis;
- 6) žemės mokestis;
- 7) mokestis už valstybinius gamtos išteklius;
- 8) naftos ir dujų išteklių mokestis;
- 9) mokestis už aplinkos teršimą;
- 10) konsulinis mokestis;
- 11) žyminis mokestis;
- 12) prekyviečių mokestis;
- 13) atskaitymai nuo realizavimo pajamų pagal Lietuvos Respublikos

kelių fondo įstatymą;

14) paveldimo ar dovanojamo turto mokestis;
15) privalomojo sveikatos draudimo įmokos;
16) valstybinės žemės ir valstybinio vandens fondo vandens telkinių nuomos mokestis.

2. Apmokestinimo tam tikru mokesčiu tvarką nustato tik atitinkamas mokesčio įstatymas arba jo pagrindu priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, arba jų pagrindu priimtas kitas teisės aktas.

3. Šis įstatymas netaikomas administruojant muitų ir socialinio draudimo mokesčius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1370, 96.06.06, Žin., 1996, Nr. 57-1342 (96.06.19)

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

6 straipsnis. Mokesčio įstatymo įgyvendinimas

1. Lietuvos Respublikos Seimo priimtus mokesčių įstatymus, taip pat ir šį įstatymą įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, o kai yra jos pavedimas – Finansų ministerija. Jokiai kitai valstybės institucijai negali būti pavesta įgyvendinti mokesčių įstatymų, išskyrus Finansų ministeriją, jeigu to nenumato mokesčio įstatymas.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įgyvendindama mokesčių įstatymus, nustato atitinkamus metodus bei taisykles, užtikrinančias mokesčio administravimą, arba paveda tai padaryti Finansų ministerijai.

3. Joks poįstatyminis aktas šio įstatymo 5 straipsnio pirmojoje dalyje išvardytų mokesčių apmokestinimo tvarkos nustatymo klausimais negali būti priimtas be finansų ministro sutikimo.

7 straipsnis. Mokesčio administratoriai

1. Šio įstatymo 5 straipsnio pirmojoje dalyje išvardytus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija.

2. Šio įstatymo 5 straipsnio pirmosios dalies 1 ir 2 punktuose išvardytus mokesčius taip pat administruoja Lietuvos Respublikos muitinė, tačiau tik tiek, kiek muitinei pavesta pagal Lietuvos Respublikos muitinės kodeksą, Pridėtinės vertės mokesčio ir Akcizų įstatymus.

3. Šio įstatymo 5 straipsnio pirmosios dalies 7, 8 ir 9 punktuose išvardytus mokesčius taip pat administruoja Aplinkos apsaugos ministerija, tačiau tik tiek, kiek pavesta pagal Mokesčių už valstybinius gamtos išteklius, Mokesčių už aplinkos teršimą bei Naftos ir dujų išteklių mokesčio įstatymus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-555, 97.12.09, Žin., 1997, Nr.117-2995 (97.12.24)

III SKYRIUS. VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA

8 straipsnis. Valstybinė mokesčių inspekcija

1. Valstybinė mokesčių inspekcija yra valstybės institucija, įsteigta prie Finansų ministerijos, finansuojama iš valstybės biudžeto ir kitų lėšų bei atskaitinga finansų ministrui. Ją sudaro Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos ir teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos, kurios yra juridiniai asmenys, turintys savo sąskaitas banke, antspaudus ir bendrą simboliką.

2. Valstybinės mokesčių inspekcijos materialinei bazei stiprinti ir darbuotojams materialiai skatinti papildomai skiriama 30 procentų patikrinimų metu išieškotų į valstybės biudžetą lėšų. Iš šios sumos Valstybinės mokesčių inspekcijos materialinei bazei stiprinti skiriama 75 procentai išieškotų lėšų, o likusios lėšos naudojamos mokesčių inspekcijos darbuotojams skatinti ir socialinėms garantijoms.

3. Valstybinė mokesčių inspekcija vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo įstatymu, kitais įstatymais, poįstatyminiais teisės

aktais bei savo nuostatais. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos nuostatus tvirtina finansų ministras, o teritorinių valstybinių mokesčių inspekcijų tipinius nuostatus tvirtina Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininkas.

4. Valstybinė mokesčių inspekcija dirba bendradarbiaudama bei keisdama informaciją su visais mokesčių administratoriais, valstybinėmis institucijomis bei užsienio valstybių institucijomis, kurios administruoja mokesčių mokėjimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

9 straipsnis. Valstybinės mokesčių inspekcijos struktūra

1. Valstybinę mokesčių inspekciją sudaro:

1) Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos - centrinis mokesčio administratorius;

2) Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos - vietos mokesčio administratoriai.

2. Vietos mokesčio administratorius pavaldus ir atskaitingas centriniam mokesčio administratoriui.

10 straipsnis. Centrinio mokesčio administratoriaus darbo organizavimas

1. Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos vadovauja viršininkas, kurį skiria ir atleidžia iš pareigų Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas finansų ministro teikimu. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininkas atskaitingas finansų ministrui.

2. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos struktūrą tvirtina Inspekcijos viršininkas, suderinęs su finansų ministru.

11 straipsnis. Vietos mokesčio administratoriaus darbo organizavimas

1. Teritorinių valstybinių mokesčių inspekcijų skaičių bei jų teritorines veiklos zonas nustato finansų ministras Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko teikimu.

2. Teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos struktūrą tvirtina teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas, atsižvelgdamas į centrinio mokesčio administratoriaus metodinius nurodymus ir rekomendacijas.

3. Teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos viršininką skiria ir atleidžia iš pareigų finansų ministras Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko teikimu. Teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas atskaitingas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininkui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

12 straipsnis. Valstybinių mokesčių inspekcijų darbuotojai

1. Valstybinių mokesčių inspekcijų darbuotojus priima ir atleidžia iš darbo tos mokesčių inspekcijos, į kurią jie priimami dirbti, viršininkas.

2. Centrinis mokesčio administratorius nustato reikalavimus, pagal kuriuos yra atrenkami valstybinės mokesčių inspekcijos darbuotojai, taip pat procedūras, pagal kurias darbuotojai gali būti skiriami į aukštesnes pareigas bei didinami jų atlyginimai. Šie reikalavimai turi būti susiję tik su mokesčių inspekcijos darbuotojų sugebėjimu atlikti darbą pagal patvirtintas pareigines instrukcijas ir einamas pareigas.

13 straipsnis. Valstybinės mokesčių inspekcijos darbo apmokėjimas ir socialinės garantijos

Valstybinės mokesčių inspekcijos darbuotojų darbo ir apmokėjimo sąlygas, socialines garantijas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai bei poįstatyminiai teisės aktai.

14 straipsnis. Informacijos pateikimo mokesčių mokėtojams organizavimas

1. Centrinis mokesčio administratorius organizuoja, kad mokesčių mokėtojams būtų pateikiama informacija apie mokesčių įstatymus bei kitus teisės aktus mokesčių klausimais, ir sudaro programas mokesčių mokėtojams lavinti. Šio darbo tikslas - padėti mokesčių mokėtojams vykdyti mokesčių įstatymus bei poįstatyminius teisės aktus.

2. Centrinis mokesčio administratorius organizuoja mokesčių mokėtojų švietimą mokesčių įstatymų bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių mokesčių mokėjimo tvarką, klausimais.

15 straipsnis. Mokesčio administratoriaus darbuotojų mokymo organizavimas

Centrinis mokesčio administratorius organizuoja valstybinės mokesčių inspekcijos darbuotojų mokymą (kvalifikacijos kėlimą) pagal tam tikslui parengtas mokymo programas.

IV SKYRIUS. MOKESČIO ADMINISTRATORIAUS TEISĖS IR PAREIGOS

16 straipsnis. Mokesčio administratoriaus pareigos

1. Mokesčio administratorius:

1) tvarko mokesčių mokėtojų ir kitų įmokų į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus apskaitą;

2) kontroliuoja mokesčių į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus apskaičiavimą, sumokėjimą, išieško laiku nesumokėtus mokesčius ir delspinigius bei baudas, paskirtas pagal mokesčių įstatymus, taip pat gražina permokas ir neteisingai išieškotus mokesčius, delspinigius bei baudas;

3) vykdo vietos savivaldybės sprendimus dėl mokesčių, rinkliavų ir atskaitymų į jos biudžetą bei fondus lengvatų teikimo;

4) paskirsto mokesčius ir kitas įmokas į valstybės ir savivaldybių biudžetus bei fondus;

5) organizuoja konfiskuoto, bešeimininkio, valstybės paveldėto, į valstybės pajamas perduoto ir paimto turto bei lobių apskaitą, įkainojimą bei realizavimą;

6) Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės, Finansų ministerijos pavedimu leidžia teisės aktus arba rengia jų projektus mokesčių įstatymams įgyvendinti;

7) teikia paaiškinimus mokesčių mokėtojams mokesčių mokėjimo klausimais;

8) rengia ir teikia finansų ministrui mokesčių įstatymų bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektus, kitus pasiūlymus dėl apmokestinimo tvarkos gerinimo;

9) pagal savo kompetenciją atlieka kvotą;

10) atlieka kituose įstatymuose nustatytas pareigas.

2. Šio straipsnio pirmosios dalies 3 ir 4 punktuose nustatytas pareigas atlieka vietinis mokesčio administratorius, o 6 ir 8 punktuose - centrinis mokesčio administratorius. Visuose kituose punktuose nustatytas pareigas atlieka ir vietinis, ir centrinis mokesčio administratorius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

17 straipsnis. Mokesčio administratoriaus teisės

1. Mokesčio administratoriaus pareigūnai turi teisę:

1) gauti iš įmonių, įstaigų bei organizacijų ir kitų asmenų, uskaitant bankus ir kitas kredito bei finansų įstaigas, pareigoms atlikti reikalingas žinias bei dokumentų nuorašus apie juridinio, fizinio asmens ar neturinio juridinio asmens teisių asmens turta bei pajamas;

2) pateikęs tarnybinį pažymėjimą, norėdamas nustatyti, kad asmuo vykdo mokesčines prievoles, be išankstinio išėjimo į asmens gamybines (įskaitant ir nuomojamas) patalpas arba teritoriją, tikrinti veiklai naudojamus materialinius techninius išteklius bei pagamintą produkciją. Mokesčio administratoriaus pareigūnas turi šią teisę ir tais atvejais, kai veiklai bei pajamoms gauti naudojamos gyvenamosios patalpos ir kiti objektai. Įmonių, įstaigų, organizacijų vadovai bei fiziniai asmenys, trukdantys mokesčio administratoriaus pareigūnui pasinaudoti šia teise, traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka. Be išankstinio išėjimo į mokesčio mokėtojo teritoriją, pastatus ir patalpas (įskaitant ir nuomojamas) galima tik mokesčio mokėtojo darbo metu. Kitais atvejais reikalingas mokesčio mokėtojo sutikimas;

3) paimti laikinai - iki 30 dienų - iš mokesčio mokėtojo dokumentus, reikalingus mokesčio apskaičiavimo teisingumui nustatyti, palikus dokumentų paėmimo akta, užantspauduoti dokumentų, vertybinių popierių, pinigų ir materialinių vertybių saugojimo vietas, daryti dokumentų kopijas arba išrašus, daryti žymas ant mokesčio mokėtojo dokumentų, kad būtų išvengta jų klastojimo;

4) duoti mokesčio mokėtojui privalomus vykdyti nurodymus mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo, kitų įmokų į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus klausimais, taip pat apskaitos tvarkymo klausimais;

5) išieškoti ne ginčo tvarka iš asmenų sąskaitų bankų įstaigose laiku nesumokėtus mokesčius, delspinigius, baudas ir kitas valstybės (savivaldybės) biudžetams bei fondams priklausančias sumas;

6) duoti nurodymus banko įstaigoms nutraukti pinigų išdavimą bei pervedimą iš įmonių sąskaitų, išskyrus privalomus mokėjimus į valstybės (savivaldybės) biudžetus bei fondus, jeigu jos neleidžia patikrinti, ar mokesčiai apskaičiuoti ir sumokėti teisingai (nepateikia mokesčių patikrinimui atlikti visų reikalingų dokumentų ir duomenų) arba jei patikrinimo metu nustatomi pajamų slėpimo bei neteisingo mokesčio apskaičiavimo faktai ir negalima laikinai apriboti mokesčio mokėtojo teisės disponuoti jam priklausančiu turtu;

7) duoti mokesčio mokėtojui privalomus vykdyti nurodymus mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo klausimais;

8) surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus bylose, kurios pagal įstatymą priskirtos mokesčio administratoriaus kompetencijai;

9) atlikti patys arba pareikalauti iš kitų kompetentingų institucijų atlikti kontrolinius matavimus, materialinių vertybių inventorizacijas ir kitus faktinius tikrinimus, reikalauti, kad būtų sutvarkyta buhalterinė apskaita;

10) įrengti mokesčio mokėtojo saugyklose, produkcijos laikymo vietose, kituose veiklai naudojamuose įrenginiuose skaitiklius bei matavimo prietaisus; užplombuoti ir užantspauduoti mokesčio mokėtojo saugyklas, patalpas, įrengimus; uždaryti teritoriją ar jos dalis;

11) laikinai sustabdyti asmenų veiklą, jeigu vengiama pateikti mokesčio administratoriui reikalaujamus dokumentus, susijusius su mokesčio apskaičiavimu ir sumokėjimu, arba jeigu yra padaryta kitų mokesčių įstatymų pažeidimų, kurie yra išvardyti šio įstatymo 47, 48 ir 49 straipsniuose;

12) gauti iš mokesčio mokėtojo deklaracijas ir paaiškinimus apie turto įsigijimo šaltinius;

13) įstatymų nustatyta tvarka skirti administracines sankcijas, baudas, numatytas mokesčių įstatymuose, taip pat apskaičiuoti delspinigius;

14) kreiptis į visų nuosavybės formų įmonių, įstaigų, organizacijų vadovus dėl aplinkybių ir sąlygų, trukdančių mokesčio administratoriui tinkamai atlikti pareigas. Įmonių vadovai bei kiti pareigūnai privalo išnagrinėti mokesčio administratoriaus nurodymus ir nedelsdami (ne vėliau

kaip kitą dieną po nurodymų gavimo) pranešti mokesčio administratoriui apie priimtas priemones;

15) areštuoti mokesčio mokėtojo turta, jeigu mokesčio įstatymo nustatyta tvarka nesumokėti (nepervesti) mokesčiai, delspinigiai, baudos ir kitos įmokos arba jeigu mokesčio administratoriaus pareigūnams surašius patikrinimo, ar teisingai apskaičiuotas ir sumokėtas mokestis, aktą, kuriame nurodyti priskaičiuoti mokesčiai, delspinigiai, kitos įmokos ir (ar) paskirtos baudos, yra pavojus, kad mokesčio mokėtojas jam priklausantį turta gali paslėpti, parduoti ar kitokiu būdu jo netekti ir dėl to gali būti sunku arba neįmanoma išieškoti mokesčius, delspinigius, baudas ir kitas įmokas;

16) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka laikyti, nešioti ir panaudoti tarnybinį šaunamąjį ginklą;

17) laikinai apriboti mokesčio mokėtojo teisę disponuoti jam priklausančiu turtu, kad atsiradus teisei iš mokesčio mokėtojo išieškoti mokesčio ir kitų įmokų nepriemoką, baudas ir delspinigius, būtų užtikrintas šios teisės įgyvendinimas;

18) nustatyti mokesčio bazę netiesiogiai, pasirinkdami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintus metodus.

2. Mokesčio administratorius šiame straipsnyje išvardytas teises turi ir dėl mokestį išskaičiuojančio asmens.

3. Naudotis kitų įstatymų, teisės aktų bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų mokesčio administratoriaus pareigūnui suteiktomis teisėmis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr. 66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr. 68-1978 (98.07.31)

18 straipsnis. Mokesčio administratoriaus ir jo pareigūno veiksmų įforminimas

Mokesčio administratorius ar jo pareigūnas, įgyvendindamas jam įstatymo suteiktas teises ir eidamas pareigas, atliekamus veiksmus įformina sprendimais, kurių formas (aktas, pažyma, nurodymas, teikimas, paaiškinimas, nutarimas, raginimas ir kt.) ir užpildymo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius.

V SKYRIUS. MOKESČIO MOKĖTOJO IR MOKESTĮ IŠSKAIČIUOJANČIO ASMENS TEISĖS IR PAREIGOS

19 straipsnis. Mokesčių mokėjimas

1. Mokesčio mokėtojas moka tik mokesčių įstatymų nustatytus mokesčius, laikydamasis mokesčių įstatymų, taip pat šio įstatymo nustatytos mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos.

2. Mokestį išskaičiuojantis asmuo išskaičiuoja mokestį ir perveda jį laikydamasis įstatymų ir kitų norminių aktų nustatytos tvarkos.

20 straipsnis. Informacijos kaupimas ir pateikimas

1. Mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo privalo tvarkyti apskaitą įstatymo nustatyta tvarka, išduoti reikalaujamus dokumentus bei teikti kitą informaciją, reikalingą mokesčio administratoriui, pildyti ir pateikti mokesčio deklaraciją arba kitokiu mokesčio įstatymo nustatytu būdu pranešti mokesčio administratoriui apie mokesčio apskaičiavimą ir sumokėjimą.

2. Jeigu mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo neturi dokumentų (ar juos yra praradęs), reikalingų mokesčiui apskaičiuoti, privalo juos parengti per mokesčio administratoriaus nustatytą laiką.

3. Mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo nustatyta tvarka mokesčio administratoriui privalo nurodyti savo adresą (veiklos

vieta) ir darbo laiką, o pasikeitus šiems duomenims, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas informuoti apie tai mokesčio administratorių.

21 straipsnis. Teisė į informaciją

Mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo pateikęs paklausimą mokesčio administratoriui, turi teisę gauti norminius dokumentus bei kitą informaciją, reikalingą mokesčio įstatymui vykdyti.

22 straipsnis. Informacijos apie mokesčio mokėtoją paslaptis

1. Informacija apie mokesčio mokėtoją, pateikta mokesčio administratoriui arba jo pareigūnui, turi būti laikoma paslapyje ir naudojama tik mokesčio įstatymo nustatytiems tikslams.

2. Mokesčio administratoriaus pareigūnas informaciją apie mokesčio mokėtoją laiko paslapyje taip pat ir nutraukęs darbo sutartį su darbdaviu, išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus.

3. Informacija, susijusi su mokesčio mokėtoju, gali būti paskleista:

1) kitam valstybės mokesčio administratoriui arba jo pareigūnui, jeigu tai būtina administruojant tą patį arba kitą mokestį;

2) teismams, teisėsaugos ir kitoms institucijoms įstatymų nustatytais atvejais;

3) vadovaujantis tarptautinėmis sutartimis, užsienio šalies mokesčio administratoriui pagal raštišką paklausimą;

4) kai mokesčio mokėtojo kaltė už mokesčio įstatymo pažeidimus įrodyta arba kai mokesčio mokėtojas per šio įstatymo nustatytą laiką ir nustatyta tvarka neapskundė mokesčio administratoriaus veiksmų. Šiuo atveju informacija apie mokesčio mokėtoją gali būti paskleista tik tiek, kiek tai yra susiję su mokesčio įstatymo pažeidimu;

5) informacija, susijusi su mokesčio mokėtoju, gali būti taip pat paskleista esant raštiškam mokesčio mokėtojo sutikimui arba jo prašymui.

4. Asmuo, gaunantis informaciją pagal šio straipsnio trečiosios dalies 1, 2, 3 punktus, privalo ją saugoti paslapyje.

5. Jeigu mokesčio administratorius šio straipsnio trečiojoje dalyje numatytais atvejais paskleidė neteisingą informaciją apie mokesčio mokėtoją, privalo ištaisyti klaidą tuojau pat po to, kai buvo apie ją sužinota.

6. Jeigu mokesčio administratorius paskleidžia informaciją pagal šio straipsnio trečiosios dalies 3 punktą užsienio šalies mokesčio administratoriui, apie tai būtina informuoti mokesčio mokėtoją.

7. Mokesčio administratorius, taip pat bet kuris kitas asmuo, kuriam buvo paskleista su mokesčio mokėtoju susijusi slapta informacija, atsako už šios informacijos paskleidimą įstatymų nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai įstatymai leidžia tokia informaciją skleisti.

8. Šio straipsnio reikalavimai taikomi ir mokestį išskaičiuojančiam asmeniui.

VI SKYRIUS. MOKESČIO APSKAIČIAVIMAS, SUMOKĖJIMAS, IŠIEŠKOJIMAS IR GRĄŽINIMAS

23 straipsnis. Mokesčio deklaracijos reikalavimai

1. Kiekviena mokesčio mokėtojo mokesčio deklaracija, pateikiama mokesčio administratoriui, turi atitikti nustatytą formą. Mokesčio deklaracija pateikiama nustatytu laiku ir tik tam mokesčio administratoriui, kuriam ji skirta.

2. Šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodyti reikalavimai taikomi ir mokesčio deklaracijai, kurią mokesčio administratoriui turi pateikti mokestį išskaičiuojantis asmuo.

3. Mokesčio deklaracijos arba kito dokumento, rodančio mokestinę prievolę, formas ir užpildymo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius, vadovaudamasis mokesčių įstatymais.

24 straipsnis. Apskaičiavimo (perskaičiavimo) laikotarpis

1. Jeigu kitaip nenustatyta mokesčio įstatyme, mokestį apskaičiuoti arba perskaičiuoti galima ne daugiau kaip už penkerius praėjusius kalendorinius metus, už kuriuos mokesčio administratoriui turėjo būti pateikta mokesčio deklaracija.

2. Jeigu mokesčio administratoriui pagal mokesčio įstatymą nereikia pateikti mokesčio deklaracijos, mokestį apskaičiuoti arba perskaičiuoti galima ne vėliau kaip penktaisiais metais po tų kalendorinių metų, kuriais mokestis turėjo būti arba buvo sumokėtas.

3. Jeigu mokesčio mokėtojas nepateikia mokesčio deklaracijos, pateikia neteisingą mokesčio deklaraciją ar kitaip vengia mokėti mokestį ir jeigu mokesčio įstatymas nenustato kitaip, mokestį apskaičiuoti arba perskaičiuoti galima ne daugiau kaip už dešimtį praėjusių kalendorinių metų, už kuriuos mokesčio administratoriui turėjo būti pateikta mokesčio deklaracija. Ši taisyklė taip pat taikoma ir mokestį išskaičiuojančiam asmeniui.

25 straipsnis. Mokesčio lengvatos

1. Mokesčio lengvatą ar lengvatas nustato tik atitinkamas mokesčio įstatymas, reglamentuojantis to mokesčio apskaičiavimo tvarką. Šis įstatymas gali numatyti mokesčio, baudų ar delspinigių mokėjimo lengvatas, nesusijusias su mokesčio apskaičiavimo tvarka arba mokesčio tarifu. Laikinos mokesčių lengvatos gali būti nustatomos ir specialiuose Lietuvos Respublikos Seimo priimtuose mokesčių įstatymuose.

2. Specialiu mokesčio įstatymu laikomas įstatymas, kuris nustato apmokestinimo tvarkos išimtis, nenumatytas šio įstatymo 5 straipsnio pirmojoje dalyje išvardytų mokesčių įstatymuose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr. 17-362 (97.02.26)

26 straipsnis. Mokesčio apskaičiavimo teisingumo įrodymas

1. Jeigu mokesčio mokėtojas nesutinka su mokesčio administratoriaus apskaičiuota mokesčio suma, jis privalo įrodyti, kad apskaičiuotoji suma yra neteisinga.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr. 68-1978 (98.07.31)

26(1) straipsnis. Žinių ir informacijos pateikimas mokesčio administratoriui

1. Lietuvos Respublikos registruotos visų rūšių įmonės, įstaigos ir organizacijos, atsiskaitydamos tarpusavyje bei su užsienio subjektais (išskyrus fizinius asmenis) už prekes ir paslaugas grynaisiais pinigais, privalo pateikti vietos mokesčio administratoriui žinias Finansų ministerijos nustatyta tvarka apie išmokėtas per dieną vienam ūkio subjektui sumas, viršijančias 10 000 Lt. Jei suma išmokama užsienio ūkio subjektui valiuta, tai ji skaičiuojama pagal tos dienos oficialų lito kursą ir Lietuvos banko skelbiama lito ir užsienio valiutos santykį.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos žinios pateikiamos mokesčio administratoriui, kurio veiklos teritorijoje registruotas pajamas gavęs ūkio subjektas, per 10 dienų, pasibaigus mėnesiui, kurį šios sumos buvo išmokėtos. Žinios apie užsienio ūkio subjektams išmokėtas sumas pateikiamas centriniams mokesčio administratoriui.

3. Asmenys, nepateikę ar pavėluotai pateikę šio straipsnio 1 dalyje nurodytas žinias, traukiami administracinėn atsakomybėn.

4. Komerciniai bankai privalo iki kiekvieno mėnesio 5 dienos pateikti centriniams mokesčio administratoriui informaciją apie praėjusį mėnesį ūkio subjektų atidarytas ir uždarytas visų rūšių sąskaitas.

5. Už klaidingos informacijos apie atidarytas sąskaitas pateikimą ar nepateikimą komercinių bankų vadovai atsako Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1382, 96.06.13, Žin., 1996, Nr. 59-1404 (96.06.22)

Nr. VIII-164, 97.03.27, Žin., 1997, Nr.28-660 (97.03.29)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

27 straipsnis. Mokesčio apskaičiavimo ir sumokėjimo tikrinimas

1. Atlikęs patikrinimą, mokesčio administratoriaus pareigūnas(ai) surašo aktą, kurį pasirašo patikrinimą atlikęs mokesčio administratoriaus pareigūnas(ai) bei tikrintos įmonės, įstaigos, organizacijos vadovas ir vyriausiasis finansininkas (buhalteris) arba fizinis asmuo.

2. Atsisakymas pasirašyti patikrinimo dokumentą (aktą) neatleidžia mokesčio mokėtojo nuo mokesčių, delspinigių ir baudų mokėjimo.

3. Mokesčio administratoriaus pareigūnai savarankiškai pasirenka tikrintinus mokesčių mokėtojus, nustato tikrinimo mastą ir laiką.

4. Mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo privalo sudaryti darbo sąlygas mokesčio administratoriaus pareigūnams, pateikti visus dokumentus, reikalingus mokesčio apskaičiavimo ir sumokėjimo teisingumui patikrinti.

5. Jei patikrinimo metu nustatoma, kad mokesčio mokėtojo pateiktas apskaitos dokumentas neturi juridinės galios, nes jame trūksta vieno ar kelių privalomų norminiuose aktuose nustatytų rekvizitų, mokesčio administratoriaus pareigūnas finansų ministro nustatyta tvarka leidžia dokumentą papildyti. Per nustatytą terminą trūkstamais rekvizitais papildytas dokumentas laikomas turinčiu juridinę galią ir ekonominės sankcijos netaikomos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

27¹ straipsnis. Mokesčio bazės netiesioginis nustatymas

Jei mokesčio bazės neįmanoma nustatyti mokesčio įstatymo nustatyta tvarka, mokesčio administratorius, atsižvelgdamas į faktus, aplinkybes bei kitą turimą informaciją, turi teisę netiesiogiai nustatyti mokesčio bazę ir pasirinkti mokesčio bazės nustatymo metodus. Mokesčio bazės netiesioginio nustatymo metodus tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

27² straipsnis. Mokesčio apskaičiavimas pagal valstybės institucijų dokumentus

Mokesčio administratorius turi teisę apskaičiuoti mokestį remdamasis valstybės institucijų aktais ar kitais dokumentais tais atvejais, kai minėtos institucijos pagal savo kompetenciją atlieka mokesčių mokėtojų komercinės, ūkinės ar finansinės veiklos patikrinimus arba revizijas ir nustato mokesčių įstatymų pažeidimus, tačiau nėra įgaliotos šio įstatymo nustatyta tvarka atlikti mokesčio administravimo veiksmų. Mokesčio administratoriui kartu su aktais pateikiamos pažeidimus patvirtinančių dokumentų kopijos, skaičiavimų duomenys ar kiti priedai. Šiuo atveju pakartotinai arba papildomai tikrinti mokesčio mokėtojo komercinę, ūkinę ar finansinę veiklą mokesčio administratorius neprivalo. Tokiu būdu apskaičiavęs mokestį, mokesčio administratoriaus pareigūnas surašo aktą šio įstatymo 27 straipsnyje nustatyta tvarka. Tais atvejais, kai iškyla abejonių dėl minėtų institucijų apskaičiavimų pagrįstumo ir teisingumo, mokesčio administratorius turi teisę jų pareikalauti atlikti pakartotinį patikrinimą, konkrečiai nurodydamas, dėl ko nesutinkama, arba pats šio

įstatymo nustatyta tvarka pakartotinai patikrinti, ar teisingai apskaičiuoti ir sumokėti mokesčiai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

28 straipsnis. Mokesčių paskirstymas

1. Mokesčiai ir kitos įmokos į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus paskirstomi taip, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatyme bei mokesčių įstatymuose. Jeigu nėra nurodyta, kur kaupiami mokesčiai ar kitos biudžetams priklausančios sumos, jie įskaitomi į valstybės biudžetą.

2. Pajamos iš delspinigių arba baudų už pavėluotą, mažesnio mokesčio sumokėjimą arba visišką nesumokėjimą kaupiamos tokia pat tvarka, kaip ir mokesčiai, už kurių netinkamą mokėjimą delspinigiai arba baudos buvo apskaičiuotos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

29 straipsnis. Mokesčio sumokėjimas ir išieškojimas

1. Mokesčio sumokėjimo terminą nustato mokesčio įstatymas.

2. Mokesčio administratoriaus patikrinimo metu išaiškintos nesumokėtos mokesčių sumos ir priskaičiuoti delspinigiai turi būti sumokami ne vėliau kaip per 20 dienų, o baudos - šio įstatymo 52 straipsnyje nustatytais terminais, skaičiuojant nuo tos dienos, kai mokesčio mokėtojas gavo patikrinimo aktą.

3. Apskaičiuoto mokesčio sumokėjimo ir išieškojimo senaties terminas yra netaikomas, išskyrus šiame įstatyme numatytas išimtis, kai mokestinė nepriemoka yra pripažįstama beviltiška. Ši taisyklė taikoma ir priskaičiuotiems delspinigiams, baudoms, palūkanoms pagal mokestinės paskolos sutartis.

4. Jei mokesčio mokėtojo sumokamų įmokų neužtenka visoms piniginėms prievolėms įskaityti, šios įmokos įskaitomos tokia eilės tvarka, kokią šių įmokų mokėjimo dokumentuose nurodo mokesčio mokėtojas. Jei mokesčio mokėtojas nenurodo piniginių prievolių įskaitymo eilės tvarkos, pirmiausiai įskaitomi mokesčiai, po to - baudos, po to - delspinigiai, po to - delspinigiai nuo baudų, po to - palūkanos pagal mokestinės paskolos sutartis, po to - delspinigiai nuo palūkanų pagal mokestinės paskolos sutartis. Tik įskaičius visus mokėtinus mokesčius, įskaitomos baudos, tik įskaičius visas baudas, įskaitomi delspinigiai, tik įskaičius visus delspinigius, įskaitomi delspinigiai nuo baudų, tik įskaičius visus delspinigius nuo baudų, įskaitomos palūkanos pagal mokestinės paskolos sutartis, tik įskaičius visas palūkanas pagal mokestinės paskolos sutartis, įskaitomi delspinigiai nuo palūkanų pagal mokestinės paskolos sutartis:

1) visi mokėtini mokesčiai įskaitomi proporcingai, t.y. mokesčio mokėtojo sumokamos įmokos, jei jų neužtenka visiems mokėtiniams mokesčiams įskaityti, proporcingai paskirstomos visiems mokėtiniams mokesčiams, atsižvelgiant į kiekvieno iš jų sumos dydį;

2) likusios po visų mokėtinų mokesčių įskaitymo įmokos, jei jų neužtenka visoms baudoms įskaityti, proporcingai paskirstomos visoms baudoms, atsižvelgiant į kiekvienos iš jų sumos dydį;

3) likusios po visų mokėtinų mokesčių, visų baudų įskaitymo įmokos, jei jų neužtenka visų mokesčių delspinigiams įskaityti, proporcingai paskirstomos visų mokesčių delspinigiams, atsižvelgiant į kiekvieno mokesčio delspinigių sumos dydį;

4) likusios po visų mokėtinų mokesčių, visų baudų, visų mokesčių delspinigių įskaitymo įmokos, jei jų neužtenka visų baudų delspinigiams padengti, proporcingai paskirstomos visų baudų delspinigiams, atsižvelgiant į kiekvienos baudos delspinigių sumos dydį;

5) likusios po visų mokėtinų mokesčių, visų baudų, visų mokesčių delspinigių, visų baudų delspinigių įskaitymo įmokos, jei jų neužtenka visu

mokestinės paskolos sutarčių palūkanoms padengti, proporcingai paskirstomos visoms mokestinės paskolos sutarčių palūkanoms, atsižvelgiant į kiekvienos mokestinės paskolos sutarties palūkanų sumos dydį;

6) likusios po visų mokėtinų mokesčių, visų baudų, visų mokesčių delspinigių, visų baudų delspinigių, visų mokestinės paskolos sutarčių palūkanų įskaitymo įmokos, jei jų neužtenka visiems delspinigiams nuo palūkanų pagal mokestinės paskolos sutartį įskaityti, proporcingai paskirstomos visiems delspinigiams nuo palūkanų pagal mokestinės paskolos sutartį, atsižvelgiant į kiekvienos delspinigių nuo palūkanų pagal mokestinės paskolos sutartį sumos dydį.

5. Pagal mokestinės paskolos sutartį sumokėtos sumos įskaitomos finansų ministro nustatyta tvarka.

6. Išieškojimo atveju, jei turto neužtenka visoms piniginėms prievolėms įskaityti, jos įskaitomos centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka.

7. Beviltiška pripažįstama ta mokesčio mokėtojo mokestinė nepriemoka, kurios neįmanoma išieškoti dėl objektyvių priežasčių arba kurią išieškoti netikslinga socialiniu ir (arba) ekonominiu požiūriu, t.y. mokestinė nepriemoka pripažįstama beviltiška, jeigu yra šie pagrindai:

1) mirė mokesčio mokėtojas (fizinis asmuo), o nepriemokos išieškoti iš palikimo negalima; likviduotas mokesčio mokėtojas (juridinis asmuo);

2) bankrutuojančią įmonę sanuoja valstybė, kuriai yra perleidžiama atitinkama įmonės turto dalis ir dėl to įmonė atleidžiama nuo nepriemokos ar jos dalies arba su bankrutuojančia įmone sudaroma taikos sutartis ir ji atleidžiama nuo nepriemokos dalies;

3) netikslinga išieškoti nepriemoką, kadangi ji gali pasibaigti pakeičiant piniginę prievolę kita prievole, t.y. tikslinga leisti atsiskaityti už pinigines prievoles ne pinigais, bet kitokia forma (turtu, akcijomis ir pan.). Atsiskaitymo turtu ir akcijomis tvarką nustato Vyriausybė;

4) netikslinga išieškoti nepriemoką, kadangi ji gali pasibaigti įskaitant priešpriešinius mokesčio mokėtojo ir valstybės (savivaldybės) reikalavimus;

5) netikslinga išieškoti nepriemoką, kadangi vienas mokestinės prievolės subjektas – mokesčio mokėtojas (skolininkas) ir kitas mokestinės prievolės subjektas (kreditore) yra tas pats asmuo;

6) praėjus daugiau kaip 1 metams nuo tos dienos, kai turėjo būti pradėti išieškojimo veiksmai (išsiųstas raginimas mokestines prievoles įvykdyti geruoju), nerasta turto arba rastas turtas yra nelikvidus (neįmanoma jo realizuoti), taip pat jei rasto turto pakako tik daliai mokestinės prievolės padengti, beviltiška nepriemoka pripažįstama likusi nepriemokos dalis;

7) išieškojimo išlaidos didesnės už nepriemoką;

8) netikslinga išieškoti nepriemoką, kadangi sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniui asmeniui reikia (jau teikiama) valstybės paramos (asmuo yra sulaukęs pensinio amžiaus, invalidas, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą). Sunkią ekonominę (socialinę) padėtį liudijančios aplinkybės turi būti patvirtintos kompetentingų institucijų išduotais dokumentais. Šis nepriemokos pripažinimo beviltiška pagrindas taikomas tik mokesčio mokėtojams, kurie yra fiziniai asmenys arba juridinio asmens teisių neturinčios įmonės, kai šių įmonių savininkų ar narių sunki ekonominė (socialinė) padėtis.

8. Mokesčio mokėtojo mokestinės nepriemokos, pripažintos beviltiškomis šio straipsnio 7 dalies 1 punkte nurodytais pagrindais, pasibaigia ir yra nurašomos iš biudžeto pajamų apskaitos dokumentų, kai teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas savo sprendimu pripažįsta šias nepriemokas pasibaigusiomis.

9. Mokesčio mokėtojo mokestinės nepriemokos, pripažintos beviltiškomis šio straipsnio 7 dalies 2, 3, 4, 5 punktuose nurodytais pagrindais, pasibaigia ir yra nurašomos iš biudžeto pajamų apskaitos dokumentų, kai Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininkas priima sprendimą atleisti mokesčio mokėtoją nuo šių mokestinių nepriemokų.

10. Mokesčio mokėtojo mokestinės nepriemokos, pripažintos beviltiškomis šio straipsnio 7 dalies 6, 7, 8 punktuose numatytais pagrindais, yra priskiriamos prie nepriemokų, kurioms neteikiama išieškojimo pirmenybė ir į kurias neatsižvelgiama planuojant biudžeto pajamas, kai teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas savo sprendimu priskiria jas prie tokių nepriemokų. Šios nepriemokos finansų ministro nustatyta tvarka yra revizuojamos, siekiant išsiaiškinti išieškojimo galimybes bei tikslingumą. Nustačius, kad yra galimybė ir tikslinga nepriemokas išieškoti, jos išieškomos.

11. Kai mokesčio mokėtojo mokestinės nepriemokos pripažįstamos beviltiškomis šio straipsnio 7 dalyje nurodytais pagrindais, beviltiška nepriemoka taip pat pripažįstami ir su mokesčio nesumokėjimu ar sumokėjimu ne laiku susiję delspinigiai, su nesumokėta ar sumokėta ne laiku bauda susiję delspinigiai, su pagal mokestinės paskolos sutartis atidėtų mokesčių, delspinigių, baudų sumomis susijusios palūkanos, padidintos palūkanos, delspinigiai.

12. Mokesčio mokėtojo mokestinių nepriemokų pripažinimo beviltiškomis, jų pasibaigimo, priskyrimo vietos mokesčio administratoriaus biudžeto pajamų apskaitos dokumentuose prie mokestinių nepriemokų, kurioms neteikiama išieškojimo pirmenybė ir į kurias neatsižvelgiama planuojant biudžeto pajamas, šių nepriemokų nurašymo iš vietos mokesčio administratoriaus apskaitos dokumentų ir apskaitos tvarką bei išieškojimo išlaidų apskaičiavimo metodiką nustato finansų ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

29¹ straipsnis. Mokesčio mokėtojo teisės disponuoti jam priklausančiu turtu laikinas apribojimas

1. Jeigu patikrinimo, ar teisingai apskaičiuotas ir sumokėtas mokestis metu (kai tikrinimo metu nustatomi mokesčio įstatymo pažeidimai) yra pavojus, kad mokesčio mokėtojas jam priklausančią turtą gali paslėpti, parduoti ar kitokiu būdu jo netekti ir dėl to gali būti sunku arba neįmanoma išieškoti priskaičiuotus mokesčius, delspinigius ir (ar) paskirtas baudas, gali būti laikinai apribojama mokesčio mokėtojo teisė disponuoti jam priklausančiu turtu. Mokesčio mokėtojo teisės disponuoti jam priklausančiu turtu laikinas apribojimas gali būti taikomas tik tam turtui, kuriam nustatyta privaloma teisinė registracija, ir tik tiek, kiek yra būtina išieškojimui užtikrinti.

2. Mokesčio mokėtojo teisės disponuoti jam priklausančiu turtu laikinas apribojimas įforminamas mokesčio administratoriaus vadovo sprendimu.

3. Mokesčio mokėtojo teisės disponuoti jam priklausančiu turtu laikinas apribojimas ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo patikrinimo, ar teisingai apskaičiuotas ir sumokėtas mokestis, akto įteikimo mokesčio mokėtojui dienos turi būti pakeistas turto areštu arba panaikinamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

30 straipsnis. Raginimas mokestines prievoles įvykdyti geruoju

1. Mokesčio administratorius, prieš pasinaudodamas savo teise priverstine tvarka išieškoti nesumokėtą mokestį, delspinigius, baudas ir kitas įmokas (išskyrus deklaruotą mokestį ir šio mokesčio delspinigius), nusiunčia mokesčio mokėtojui raginimą geruoju sumokėti mokestį, delspinigius, baudas ir kitas įmokas. Raginimas siunčiamas, kai:

1) mokesčio mokėtojas per 20 dienų nesumokėjo (nepervedė) patikrinimo, ar teisingai apskaičiuotas ir sumokėtas mokestis, akte nurodytų priskaičiuotų mokesčių, delspinigių, baudų (šio įstatymo 52 straipsnyje nustatytu terminu) ir kitų įmokų (jei mokesčio mokėtojas mokesčio įstatymo

nustatyta tvarka neskundžia patikrinimo akte priskaičiuotų sumų bei paskirtų baudų ar neprašo atidėti šių sumų mokėjimo);

2) išsiteisėja sprendimas dėl mokesčio mokėtojo skundo, atsiranda teisė išieškoti mokestį pagal šio įstatymo 57 straipsnį arba kitą dieną po to, kai mokesčio mokėtojas gauna neigiamą sprendimą dėl jo prašymo atidėti patikrinimo metu priskaičiuotų sumų bei paskirtų baudų sumokėjimo terminą;

3) nutraukiama mokestinės paskolos sutartis.

2. Nustačius deklaruoto mokesčio bei šio mokesčio delspinigių nepriemoką, raginimas nesiunčiamas. Mokesčio mokėtojas turi teisę geruoju sumokėti deklaruotą mokestį ir šio mokesčio delspinigius per 20 dienų nuo mokesčio įstatyme nustatyto deklaruojamo mokesčio sumokėjimo termino pasibaigimo.

3. Raginime geruoju sumokėti mokestį, delspinigius, baudas ir kitas įmokas turi būti nurodyta:

1) mokesčio administratoriaus pavadinimas;

2) mokesčio mokėtojo pavadinimas;

3) raginimo išdavimo data;

4) mokesčio mokėtojo identifikacinis numeris;

5) mokėtino mokesčio delspinigių, baudų ir kitų įmokų sumos;

6) terminas, per kurį mokesčio mokėtojas turi geruoju sumokėti raginime nurodytas sumas;

7) sąskaita, į kurią raginime nurodytos sumos turi būti sumokėtos;

8) pastaba, kad nesumokėjus raginime nurodytų sumų geruoju, šios sumos bus išiešotos priverstinai.

4. Mokesčio administratorius sumokėti mokesčio mokėtojui raginime nurodytas sumas leidžia per 20 dienų nuo raginimo įteikimo dienos.

5. Jeigu mokesčio mokėtojas atsisako priimti raginimą arba jo nerandama buveinėje, raginimą pristatantis asmuo apie tai pažymi raginime ir gražina jį mokesčių administratoriui. Įrašą apie mokesčio mokėtojo atsisakymą priimti raginimą ir apie atsisakymo motyvų patvirtinimą padaro raginimą pristatantis asmuo. Mokesčio mokėtojo atsisakymas priimti raginimą prilyginamas raginimo jam įteikimui. Taip pat raginimas laikomas įteiktu, jeigu mokesčio mokėtojo nerandama buveinėje jo nurodytu adresu ir darbo laiku du kartus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

31 straipsnis. Mokesčio administratoriaus teisė išieškoti mokesčius, delspinigius, baudas ir kitas įmokas iš mokesčio mokėtojo turto

1. Mokesčio administratorius įgyja teisę išieškoti mokesčius, delspinigius, baudas ir kitas įmokas iš mokesčio mokėtojo turto, į kurią pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą gali būti nukreiptas išieškojimas, jeigu :

1) mokesčio mokėtojas laiku nesumoka mokesčio, delspinigių, baudų ir kitų įmokų, nurodytų mokesčio administratoriaus raginime;

2) mokesčio mokėtojas per 20 dienų po mokesčio įstatyme nustatyto deklaruojamo mokesčio sumokėjimo termino pasibaigimo nesumoka pateiktoje mokesčio deklaracijoje nurodytos mokesčio sumos ir šio mokesčio delspinigių.

2. Teisė išieškoti mokesčius, delspinigius, baudas ir kitas įmokas iš mokesčio mokėtojo turto įgyjama kitą dieną po to, kai pasibaigia raginime geruoju sumokėti mokesčius, delspinigius, baudas ir kitas įmokas nurodytas terminas, o jeigu raginimas nesiunčiamas, - kitą dieną po šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyto termino pasibaigimo.

3. Teisė išieškoti mokesčius, delspinigius, baudas ir kitas įmokas iš mokesčio mokėtojo turto išnyksta tą dieną, kai mokesčio mokėtojas susimoka mokesčio nepriemoką (delspinigius, baudas ir kitas įmokas).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

32 straipsnis. Mokesčio mokėtojo turto areštas

1. Mokesčio mokėtojo turto areštas yra turto aprašymas ir uždraudimo juo disponuoti paskelbimas, nesvarbu, pas ką arešto dieną tas turtas buvo. Tai įforminama turto arešto aktu.

2. Mokesčio administratorius turi teisę areštuoti mokesčio mokėtojai nuosavybės teise priklausančią turta, taip pat turta, arešto dieną mokesčio mokėtojai priklausiusi gauti iš kitų asmenų (gali būti areštuoti materialūs daiktai, tarp jų kilnojamasis ir nekilnojamasis turtas, pinigai, vertybiniai popieriai, turtiniai ūkinės paskirties kompleksai, intelektinės veiklos rezultatai ir kt.).

3. Sumokėjus (išieškojus) mokestį, baudas, delspinigius ir kitas įmokas, mokesčio administratorius ne vėliau kaip kitą darbo dieną privalo atšaukti turto areštą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

33 straipsnis. Mokesčio mokėtojo turto aprašymas

1. Mokesčio administratoriaus pareigūnas aprašo mokesčio mokėtojo turto tiek, kiek jo reikia mokesčiams, delspinigiams, baudoms ir kitoms įmokoms sumokėti ir priverstinio išieškojimo išlaidoms padengti.

2. Mokesčio administratorius gali aprašytiuosius daiktus užantspauduoti.

3. Mokesčio mokėtojo turtas aprašomas dalyvaujant pačiam mokesčio mokėtojai, o tuo atveju, kai mokesčio mokėtojas yra ne fizinis asmuo, - dalyvaujant mokesčio mokėtojo darbuotojams, atsakingiems už mokesčio deklaracijos užpildymo teisingumą.

4. Turta aprašant mokesčio mokėtojas turi teisę pareikšti mokesčio administratoriui, į kuriuos daiktus reikia nukreipti išieškojimą pirmiausiai. Mokesčio administratorius privalo tokį pareiškimą patenkinti, jeigu tai nepažeidžia šio administratoriaus interesų ir nekliudo išieškoti mokesčių bei su jais susijusių sumų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

34 straipsnis. Turto arešto akto turinys

1. Turto arešto akte turi būti nurodoma:

1) akto surašymo laikas ir vieta;

2) surašiusio akta mokesčio administratoriaus pareigūno, taip pat surašant akta dalyvaujančių asmenų vardai ir pavardės;

3) mokesčio administratoriaus pareigūno ir mokesčio mokėtojo vardai ir pavardės (pavadinimai);

4) kiekvieno aprašomo daikto pavadinimas, jo skiriamieji požymiai (svoris, metražas, nusidėvėjimo laipsnis ir kiti požymiai), kiekvieno daikto įkainojimas ir viso areštuojamo turto vertė;

5) kad daiktai užantspauduoti, jeigu tai buvo padaryta;

6) daiktų, paimamų perduoti kitam asmeniui saugoti, sąrašas;

7) asmuo, kuriam turtas perduotas saugoti, ir jo adresas, jeigu turta saugoti pavedama ne pačiam mokesčio mokėtojai;

8) įrašas, kad mokesčio mokėtojai ir kitiems asmenims pranešta, jog mokesčio mokėtojai arba turto saugotojai išaiškintos su saugojimu susijusios jų pareigos ir atsakomybė, numatyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 4141 straipsnyje;

9) mokesčio mokėtojo ir kitų asmenų, dalyvaujančių aprašant turta, pastabos bei pareiškimai, taip pat mokesčio administratoriaus patvarkymai dėl jų.

2. Reikiamais atvejais turto arešto akte išvardijami rasti daiktai, į kuriuos pagal įstatymą negali būti nukreipiamas išieškojimas, taip pat kiti daiktai, kurie neareštuojami.

3. Turto arešto aktą pasirašo mokesčio administratoriaus pareigūnas, turto saugotojas, mokesčio mokėtojas ir kiti asmenys, kurie dalyvauja areštuojuant turtą.

35 straipsnis. Areštuoto turto įkainojimas

Areštuotą skolininko turtą mokesčio administratoriaus pareigūnas įkainoja tos vietovės kainomis, atsižvelgdamas į turto nusidėvėjimą. Jeigu kai kuriuos daiktus įkainoti sunku, taip pat jeigu mokesčio mokėtojas prieštarauja mokesčio administratoriaus pareigūno atliktam įkainojimui, mokesčio administratorius turto vertei nustatyti kviečia ekspertą.

36 straipsnis. Areštuoto turto saugojimas

1. Areštuotą turtą mokesčio administratorius pasirašytinai perduoda saugoti mokesčio mokėtojui arba kitam asmeniui. Jiems įteikiamas turto arešto akto nuorašas.

2. Saugotojas (jeigu jis nėra mokesčio mokėtojas) gauna atlyginimą pagal nustatytą įkainį. Be to, jam atlyginamos faktiškai turėtos reikalingos turto saugojimo išlaidos, kartu atsižvelgiant į jo gautą naudą.

3. Iš mokesčio mokėtojo paimtas valiutines vertybes, vertybinius popierius, brangiųjų metalų luitus, šlichą, grynuolius, gamybinės ir laboratorinės vertės pusfabrikačius bei dirbinius, deimantus, taip pat juvelyrinius ir kitus buitinius dirbinius iš aukso, sidabro, platinos ir platinos grupės metalų, brangakmenių, perlų bei jų laužą mokesčio administratorius perduoda saugoti jį aptarnaujančiai banko įstaigai.

4. Perduoto saugoti turto išėikvojimas, perleidimas ar paslėpimas, taip pat nusikalstamas šio turto sunaikinimas ar sužalojimas užtraukia saugotojui baudžiamąją atsakomybę.

5. Už perduoto saugoti turto praradimą, trūkumą ar sužalojimą saugotojas kiekvienu atveju atsako savo turtu.

37 straipsnis. Priverstinis mokesčio ir su juo susijusių sumų išieškojimas

1. Surašęs turto arešto aktą, mokesčio administratorius priima sprendimą dėl išieškų ir jį kartu su turto arešto aktu perduoda teismo antstoliams vykdyti įstatymo nustatyta tvarka.

2. Sprendimas dėl išieškų į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus perduodamas teismo antstoliams Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Sprendimas dėl išieškų į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus perduodamas teismo antstoliams tik pasibaigus mokesčio administratoriaus veiksmų apskundimo procesui, numatytam šio įstatymo X skyriuje, arba tada, kai yra pradelstas skundo padavimo terminas.

3. Kiekvienas asmuo, pas kurį yra areštuotas mokesčio mokėtojo turtas, negali atlikti jokių veiksmų su mokesčio mokėtojo turtu (nei daryti išmokų iš to turto, nei jo kam nors perleisti), išskyrus mokesčio administratoriaus nurodymų vykdymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

38 straipsnis. Mokesčio gražinimas

1. Mokesčio sumos, kurias mokesčio administratorius gražina mokesčio mokėtojui, išmokamos iš to valstybės (savivaldybės) biudžeto arba biudžetų bei fondų, į kuriuos jos buvo įmokėtos, ir tomis pačiomis proporcijomis, kuriomis buvo sumokėtos.

2. Kitos su mokesčio gražinimu susijusios sumos gražinamos ta pačia tvarka kaip ir mokestis.

3. Jeigu kitaip nenustatyta atitinkamame mokesčio įstatyme, prašymas gražinti sumokėto mokesčio permoką gali būti pateiktas per penkerius kalendorinius metus po tų metų, kuriais mokestis buvo sumokėtas.

4. Prašymas turi būti pateiktas raštu tam pačiam mokesčio administratoriui, kuriam buvo sumokėtas per didelis mokestis. Prašyme nurodoma permokėta suma ir gražinimo pagrindas.

5. Mokesčio administratorius gražina mokesčio mokėtojų permokėta mokestį per 30 dienų po to, kai gavo raštišką pareiškimą dėl mokesčio gražinimo. Mokesčio administratorius, per nurodytą laiką negražinęs permokėto mokesčio sumos, mokesčio mokėtojo naudai skaičiuoja palūkanas iki tol, kol permokėto mokesčio suma bus gražinta. Palūkanų dydis lygus nustatytam delspinigių už ne laiku sumokėtą mokestį dydžiui.

6. Mokesčio administratorius per 30 dienų nuo pareiškimo gavimo dienos permokėta mokesčio sumą gali įskaityti bet kokio kito mokesčio (įskaitant delspinigius ir baudas) įsiskolinimui padengti, nors tai nenurodyta mokesčio mokėtojo raštu pateiktame prašyme. Mokesčio administratorius, per nurodytą laiką neįskaitęs permokėtos sumos kito mokesčio (įskaitant baudas ir delspinigius) įsiskolinimui padengti, mokesčio mokėtojo naudai skaičiuoja palūkanas tokia pat tvarka, kaip ir ne laiku gražinus permokėtas mokesčio sumas. Mokesčio administratorius šią teisę turi ir nesant mokesčio mokėtojo raštiško pareiškimo.

7. Jeigu mokestį išskaičiuojantis asmuo perveda per didelį mokestį į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus, už permokėta mokesčio sumą palūkanos neskaičiuojamos, o suma gražinama per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos.

Pastaba. Iki 1996 m. liepos 1 d. susidariusioms mokesčio permokoms gražinti taikomas permokos susidarymo metu galiojusio atitinkamo mokesčio įstatymo nustatytas terminas. Jei atitinkamame mokesčio įstatyme permokos gražinimas nebuvo reglamentuotas, mokesčio mokėtojas gali pateikti prašymą gražinti iki 1996 m. liepos 1 d. susidariusias šių mokesčių permokas per penkerius kalendorinius metus po tų metų, kai mokestis buvo permokėtas. Mokesčio permokoms, kurios susidarė po 1996 m. liepos 1 d., gražinti taikomas Mokesčių administravimo įstatymo 38 straipsnyje nurodytas terminas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

39 straipsnis. Delspinigiai

1. Delspinigiai skaičiuojami už ne laiku sumokėtą ar pervestą į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus deklaruotą mokestį (avansinį mokestį) arba mokesčio mokėtojo apskaičiuotą ne laiku sumokėtą ar pervestą nedeklaruojamą mokestį (avansinį mokestį), arba už per daug gražintą mokesčio sumą (išskyrus tuos atvejus, kai per daug gražinama mokesčio dėl mokesčio administratoriaus klaidos). Į priežastis, dėl kurių mokestis buvo ne laiku sumokėtas ar pervestas į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus, neatsižvelgiama, išskyrus šio įstatymo 39¹ straipsnyje numatytas išimtis.

2. Delspinigiai nuo deklaruoto (apskaičiuoto) arba mokesčio mokėtojo apskaičiuoto nedeklaruojamo mokesčio pradedami skaičiuoti nuo kitos dienos po to, kai mokestis turėjo būti sumokėtas arba pervestas į biudžetą arba kai mokesčio buvo per daug gražinta (išskyrus tuos atvejus, kai per daug gražinama dėl mokesčio administratoriaus klaidos), skaičiuojami kiekvieną dieną ir baigiami skaičiuoti mokesčio sumokėjimo dieną įskaitytinai arba mokesčio į biudžetą gražinimo dieną arba tą dieną, kai beviltiška pripažinta mokestinė nepriemoka pasibaigia, tačiau delspinigių suma negali viršyti 100 procentų mokesčio sumos.

3. Delspinigių bei padidintų delspinigių dydį už ne laiku sumokėtą mokestį ir delspinigių mokėjimo bei skaičiavimo tvarką nustato finansų ministras, atsižvelgdamas į vidutinę praėjusio kalendorinio ketvirčio palūkanų normą, mokamą už Vyriausybės ne ilgiau kaip vieneriems metams

išleistas obligacijas litais. Delspinigių dydis nustatomas palūkanų norma padidinus iki 10 punktų, o padidintų delspinigių dydis - iki 15 punktų.

4. Iš mokesčio mokėtojo ar mokestį išskaičiuojančio asmens, nemokančio delspinigių nustatyta tvarka, delspinigiai išieškomi tokia pat tvarka kaip ir nesumokėtas mokestis.

5. Delspinigių sumokėjimas neatleidžia nuo mokesčio mokėjimo.

6. Už mokesčio administratoriaus pareigūno (pareigūnų) patikrinimo metu nustatytą nedeklaruotą (neapskaičiuotą) mokesčio sumą skaičiuojami padidinti delspinigiai. Šie delspinigiai pradedami skaičiuoti nuo kitos dienos po to, kai mokestis turėjo būti sumokėtas (pervestas) į valstybės (savivaldybės) biudžetus ar fondus, iki patikrinimo akto surašymo dienos, o nesumokėjus mokesčio per 29 straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą, padidinti delspinigiai skaičiuojami nepertraukiamai ir baigiami skaičiuoti mokesčio sumokėjimo (pervedimo) dieną išskaitytinai arba tą dieną, kai beviltiška pripažinta mokestinė nepriemoka pasibaigia. Padidintų delspinigių suma negali viršyti 150 procentų mokesčio sumos.

7. Nuo mokesčio administratoriaus pareigūno (pareigūnų) už mokesčio įstatymų pažeidimus paskirtos baudos, nesumokėtos per 52 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, delspinigiai skaičiuojami nuo kitos dienos po to, kai mokesčio mokėtojui (mokestį išskaičiuojančiam asmeniui) buvo įteiktas nutarimas skirti baudą. Delspinigių suma negali viršyti 100 procentų baudos sumos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr.17-362 (97.02.26)

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

39(1) straipsnis. Atleidimo nuo ekonominių sankcijų, nesant kaltės, tvarka

1. Mokesčio mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių ir baudų mokėjimo, jei mokestinių ginčų nagrinėjimo procese įrodo, kad pažeidė mokesčio įstatymą dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo jo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti. Tokiomis aplinkybėmis nelaikomi mokesčio mokėtojo ar jo darbuotojų (savininko, administracijos darbuotojų ir kt.) veiksmai ar neveikimas, taip pat mokesčio mokėtojo nemokumas. Atleidimas nuo delspinigių ar (ir) baudų turi būti įformintas institucijos, nagrinėjančios mokestinį ginčą, sprendimu. Šio straipsnio lengvatos netaikomos, jei mokesčio mokėtojas padarė piktybinius mokesčių įstatymų pažeidimus, numatytus šio įstatymo 49 straipsnyje.

2. Kad kaltės nėra, mokesčio mokėtojas turi įrodyti pats.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr.17-362 (97.02.26)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

40 straipsnis. VI skyriaus išimtys

1. Šio skyriaus nuostatos netaikomos tiems mokesčio mokėtojams, iš kurių mokestį išskaičiuoja ir sumoka į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus mokestį išskaičiuojantis asmuo.

2. Jeigu mokestį išskaičiuojantis asmuo neteisingai išskaitė ir sumokėjo mokestį į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus, įskaitant delspinigius ir baudas, tai šie įsiskolinimai išieškomi iš mokestį išskaičiuojančio asmens šiame skyriuje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

VII SKYRIUS. MOKESČIO MOKĖTOJŲ APSKAITA

41 straipsnis. Mokesčio mokėtojų registras

1. Mokesčio mokėtojų apskaitai tvarkyti sudaromas bendras mokesčio mokėtojų registras.

2. Mokesčio administratorius registruoja visus asmenis, kurių registravimas yra privalomas pagal šio įstatymo 43 straipsnį.

42 straipsnis. Mokesčio mokėtojų registro tvarkytojai

1. Mokesčio mokėtojų registro steigėjas yra finansų ministras, tvarkytojas – mokesčio administratorius.

2. Bendrą mokesčio mokėtojų registrą tvarko centrinis mokesčio administratorius.

3. Mokesčio mokėtojus registruoja ir teritorijos registracinius duomenis tvarko vietos mokesčio administratorius.

4. Mokesčio mokėtojų registras turi būti tvarkomas taip, kad būtų suderintas su kitais valstybiniais registrais ir klasifikatoriais. Todėl mokesčio administratorius bendradarbiauja su valstybinių registrų ir klasifikatorių tvarkytojais.

43 straipsnis. Mokesčio mokėtojų bei asmenų, išskaičiuojančių mokesčius, registracija

1. Asmuo, kuriam pagal mokesčio įstatymą yra nustatyta prievolė mokėti mokestį, privalo registruotis pas atitinkamą vietos mokesčio administratorių kaip mokesčio mokėtojas.

2. Kiekvienas fizinis asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį, pas vietos mokesčio administratorių registruojasi per savo darbdavį.

3. Kiekvienas mokestį išskaičiuojantis asmuo privalo registruotis pas vietos mokesčio administratorių ir pateikti mokesčio mokėtojų, iš kurių išskaito mokestį, sąrašą pagal nustatytą formą ir tvarką.

44 straipsnis. Mokesčio mokėtojų registravimo laikas

Asmuo, kuriam pagal mokesčio įstatymą yra nustatyta prievolė mokėti mokestį, privalo registruotis pas atitinkamą vietos mokesčio administratorių ne vėliau kaip per 5 dienas nuo prievolės atsiradimo. Prievolės atsiradimo momentu laikomas teisinis asmens įregistravimas, o kai teisinis registravimas įstatymo nenumatytas – veiklos vykdymo pradžia.

45 straipsnis. Mokesčio mokėtojo identifikacinis numeris

1. Kiekvienas mokesčio mokėtojas ar mokestį išskaičiuojantis asmuo privalo turėti nuolatinį identifikacinį numerį, leidžiantį identifikuoti mokesčio mokėtoją ar išskaičiuojantį mokestį asmenį, nesvarbu, kas administruoja mokestį.

2. Įmonėms ir organizacijoms naudojamas Juridinių vienetų registro identifikacinis kodas, fiziniams asmenims – Gyventojų registro asmenų kodas.

3. Mokesčio mokėtojams, kuriems dėl kokių nors priežasčių negalima naudoti Juridinių vienetų registro identifikacinio kodo ar Gyventojų registro asmenų kodo, priskiriamas laikinas mokesčio mokėtojo identifikacinis numeris, kurio taikymo tvarką nustato mokesčio mokėtojų registro tvarkytojas.

46 straipsnis. Mokesčio mokėtojų registravimo taisyklės ir registro pildymo tvarka

Mokesčio mokėtojų registravimo taisyklės ir registro pildymo tvarką nustato finansų ministras centrinio mokesčio administratoriaus teikimu.

VIII SKYRIUS. MOKESČIŲ ĮSTATYMŲ PAŽEIDIMAI

47 straipsnis. (Neteko galios).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

48 straipsnis.(Neteko galios).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr.66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

49 straipsnis. Piktybiniai mokesčių įstatymų pažeidimai

Piktybiniu mokesčių įstatymų pažeidimu laikoma, jei:

1) asmuo aplaidžiai tvarko įmonės, įstaigos, organizacijos buhalterinę apskaitą arba neišsaugo apskaitos dokumentų ir dėl to negalima visiškai ar iš dalies nustatyti įmonės, įstaigos, organizacijos veiklos, komercinės, ūkinės, finansinės būklės rezultatų ar įvertinti turto;

2) asmuo apgaulingai tvarko įmonės, įstaigos, organizacijos buhalterinę apskaitą arba paslepia ar sunaikina apskaitos dokumentus ir dėl to negalima visiškai ar iš dalies nustatyti įmonės, įstaigos, organizacijos komercinės, ūkinės, finansinės būklės rezultatų ar įvertinti turto;

3) asmuo mokesčio administratoriui pateikiamoje mokesčio deklaracijoje, ataskaitoje ir kitame dokumente įrašo žinomai neteisingus duomenis apie savo arba įmonės, įstaigos, organizacijos pajamas, pelną ar jų naudojimą;

4) asmuo mokesčio administratoriui laiku nepateikia mokesčio deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento arba pateikęs šiuos dokumentus nesumoka mokesčių po to, kai mokesčių administratorius raštu priminė pareigą pateikti deklaraciją, ataskaitą ar kitą dokumentą ir sumokėti mokesčius;

5) asmuo naudoja neregistruotą kasos aparata, kuris dubliuoja registruotąjį kasos aparata, pakeistos konstrukcijos ar programos kasos aparata arba klastoja ar sunaikina jo duomenis;

6) asmuo laiko, parduoda ar įsigyja prekes be norminiuose aktuose nustatytų privalomų dokumentų, banderolių, kitų specialių ženklų;

7) asmuo buhalterinės apskaitos dokumentuose neapskaito darbuotojams išmokamų su darbo santykiais susijusių išmokų;

8) asmuo neleidžia mokesčio administratoriaus pareigūnui susipažinti su apskaitos dokumentais;

9) asmuo, gavęs mokesčio administratoriaus nurodymą, be svarbių priežasčių neatvyksta nurodytu laiku pas mokesčio administratorių;

10) asmuo klastoja arba pateikia mokesčio administratoriui žinomai suklastotus dokumentus;

11) asmuo vengia mokėti mokesčius arba trukdo mokesčio nustatymo ar surinkimo procesui;

12) asmuo pažeidinėja apskaitos taisykles;

13) asmuo gabena prekes be norminiuose aktuose nustatytų privalomų įsigijimo arba gabenimo dokumentų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr.17-362 (97.02.26)

Nr. VIII-146, 97.03.13, Žin., 1997, Nr.27-622 (97.03.28)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

IX SKYRIUS. ATSAKOMYBĖ UŽ MOKESČIŲ ĮSTATYMŲ PAŽEIDIMUS

50 straipsnis. Baudų skyrimas

1. Banko (kredito) įstaigai, nevykdančiai mokesčio administratoriaus nurodymo nurašyti pinigų sumas ne ginčo tvarka iš mokesčio mokėtojo ar mokesčių išskaičiuojančio asmens sąskaitos arba vykdančiai (įvykdžiusiai) tokį nurodymą nesilaikant norminiuose aktuose nustatytos tvarkos, mokesčio

administratorius skiria baudą. Šios baudos dydis yra lygus mokesčio mokėtojo ar mokestį išskaičiuojančio asmens sąskaitoje buvusiai nurašytinai, bet nenurašytai pinigų sumai, tačiau negali viršyti nurodyme nurašyti ne ginčo tvarka pinigų sumas nurodytos sumos dydžio. Baudos sumokėjimas neatleidžia banko (kredito) įstaigos nuo mokesčio administratoriaus nurodymo vykdymo.

2. Jei patikrinimo metu nustatoma, kad mokesčio mokėtojo pateiktoje deklaracijoje ir buhalterinėje apskaitoje nurodytos ne visos gautos pajamos (įplaukos) arba pajamos iš viso nedeklaruotos ir buhalterinėje apskaitoje neapskaitytos, iš mokesčio mokėtojo nuo nedeklaruotų pajamų (įplaukų), neatsižvelgiant į išlaidas, priskaičiuojama mokesčio (mokesčių) suma ir skiriama 100 procentų mokesčio (mokesčių) sumos dydžio bauda.

3. Tais atvejais, kai 49 straipsnyje nurodytus mokesčių įstatymų pažeidimus padarė ūkio subjektas - juridinis asmuo arba asmuo, neturintis juridinio asmens teisių, - administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn traukiami to ūkio subjekto darbuotojai ar savininkai, atsakingi už teisingą mokesčio apskaičiavimą ir sumokėjimą į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus. Ūkio subjektams - įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms už 49 straipsnio 2, 5, 6, 7 ir 13 punktuose nurodytus pažeidimus skiriamos baudos:

1) 10 procentų dydžio bauda, skaičiuojama nuo paskutiniųjų 12 mėnesių pajamų (įplaukų), arba dešimterioja bauda už dėl apgaulingos apskaitos nuslėptas pajamas, prekių vertę, neapskaitytas išmokas darbuotojams. Ši bauda turi būti ne mažesnė kaip 20 000 litų :

a) už 49 straipsnio 2, 5 ir 7 punktuose nurodytus pažeidimus, padarytus pirmą kartą;

b) už 49 straipsnio 6 punkte nurodytą pažeidimą, kai asmens laikomų, parduodamų ar įsigyjamų prekių (išskyrus etilo alkoholį, alkoholio, tabako bei naftos produktus) be norminiuose aktuose nustatytų privalomų dokumentų vertė viršija 3 minimalių gyvenimo lygių (MGL) dydžio sumą;

c) prekes gabenančiai įmonei už 49 straipsnio 13 punkte nurodytą pažeidimą, kai prekių (išskyrus etilo alkoholį, alkoholio, tabako bei naftos produktus) vertė viršija 50 MGL dydžio sumą;

2) 10 procentų dydžio bauda, skaičiuojama nuo paskutiniųjų 12 mėnesių pajamų (įplaukų), arba dešimterioja bauda už dėl apgaulingos apskaitos nuslėptas pajamas, prekių vertę, neapskaitytas išmokas darbuotojams, bet ne mažesnė kaip 50 000 litų:

a) už 49 straipsnio 2, 5 ir 7 punktuose nurodytus pažeidimus, padarytus pakartotinai;

b) už 49 straipsnio 6 punkte nurodytą pažeidimą, padarytą pakartotinai, neatsižvelgiant į prekių (išskyrus etilo alkoholį, alkoholio, tabako bei naftos produktus) vertę;

c) už 49 straipsnio 6 punkte nurodytą pažeidimą, kai ūkio subjektai laiko, parduoda ar įsigyja etilo alkoholį, alkoholio, tabako bei naftos produktus be norminiuose aktuose nustatytų privalomų dokumentų, banderolių ar kitų specialių ženklų;

d) už 49 straipsnio 13 punkte nurodytą pažeidimą, padarytą pakartotinai, neatsižvelgiant į prekių (išskyrus etilo alkoholį, alkoholio, tabako bei naftos produktus) vertę;

e) už 49 straipsnio 13 punkte nurodytą pažeidimą, kai ūkio subjektas gabena etilo alkoholį, alkoholio, tabako bei naftos produktus be norminiuose aktuose nustatytų privalomų dokumentų, banderolių, specialių ženklų arba gabenimo dokumentų.

4. Jei pagal šio straipsnio 3 dalį apskaičiuota dešimterioja (nuslėptų pajamų, prekių vertės, neapskaitytų išmokų darbuotojams) baudos suma yra mažesnė kaip 10 procentų baudos, apskaičiuotos nuo paskutiniųjų 12 mėnesių pajamų (įplaukų), tai taikoma dešimterioja bauda, o jei apskaičiuota dešimterioja (nuslėptų pajamų, prekių vertės, neapskaitytų išmokų darbuotojams) bauda yra didesnė, tai skiriama 10 procentų nuo paskutiniųjų 12 mėnesių pajamų (įplaukų) apskaičiuota bauda, tačiau bet kuriuo atveju baudos dydis turi būti ne mažesnis už šio straipsnio 3 dalyje nustatytą minimalią baudą. Jei asmuo padaro 49 straipsnio 5 punkte nurodytą pažeidimą, jam skiriama 10 procentų dydžio bauda, skaičiuojama nuo

paskutiniųjų 12 mėnesių pajamų (įplaukų), bet ne mažesnė, nei nustatyta šio straipsnio 3 dalyje minimali bauda.

5. Jei patikrinimo metu nustatoma, kad asmuo laiko, parduoda, išigyja arba gabena prekes be norminiuose aktuose nustatytų privalomų dokumentų, prekių vertė nustatoma vienu iš šių būdų:

1) jei įmonėje nustatyta prekių pardavimo kaina, prekių vertė nustatoma pagal prekių pardavimo kainą (įskaitant PVM);

2) jei įmonėje nėra nustatyta prekių pardavimo kaina, tai laikomų, išigyjamų, parduodamų ar gabenamų be dokumentų prekių vertė nustatoma pagal analogiškų prekių pardavimo kainos (įskaitant PVM) vidurkį, nustatyta ne mažiau kaip trijose įmonėse pažeidimo padarymo vietos miesto (rajo) teritorijoje. Jei miesto (rajo) teritorijoje yra mažiau kaip trys analogiškas prekes parduodančios įmonės, tai prekių kainos vidurkis nustatomas pagal Lietuvos Respublikos įmonių parduodamų analogiškų prekių kainų vidurkį (įskaitant PVM).

6. Baudos paskyrimas neatleidžia nuo mokesčių ir delspinigių mokėjimo. Jei padarytas teisės pažeidimas atitinka šio įstatymo 50 straipsnio 2 dalyje ir 49 straipsnio 2, 5, 6, 7 arba 13 punktuose numatytas veikas, tai bauda ūkio subjektams skiriama pagal tą Mokesčių administravimo įstatymo straipsnį (straipsnio dalį), pagal kurį apskaičiuota didesnė bauda. Jei patikrinimo metu nustatoma, kad ūkio subjektas padaro du ar daugiau šio įstatymo 49 straipsnyje nustatytų pažeidimų, tai galutinė bauda skiriama už tą pažeidimą, pagal kurį apskaičiuota baudos suma yra didžiausia.

7. Asmenims, pažeidusiems mokesčių įstatymus, taikomos ekonominės sankcijos pagal norminius aktus, galiojančius teisės pažeidimo padarymo metu. Delspinigių ir padidintų delspinigių dydis apskaičiuojamas pagal konkrečią mokesčio ar baudos nesumokėjimo arba nepervedimo į valstybės (savivaldybės) biudžetą ar fondus dieną galiojusių mokesčio įstatyme ar finansų ministro įsakyme nustatytų delspinigių tarifų dydžius.

8. Tuo atveju, kai po deklaracijos (apyskaitos) pristatymo mokesčio administratoriui mokesčio mokėtojas pastebėjo, kad deklaravo per mažai mokesčio, bet iki pavedime patikrinti įmonę nurodytos datos (jei pavedimo nėra, - iki tikrinimo pradžios) klaidas savanoriškai ištaisė, sumokėjo trūkstamą mokesčio dalį ir pristatė to ataskaitinio (mokestinio) laikotarpio, kurį buvo padaryta klaida, patikslintas mokesčio deklaracijas (apyskaitas), už padarytą pažeidimą bauda neskiriama. Šiuo atveju delspinigiai skaičiuojami nuo kitos dienos po to, kai mokestis pagal įstatymus turėjo būti sumokėtas, iki mokesčio sumokėjimo dienos pagal patikslintą deklaraciją.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr. 17-362 (97.02.26)

Nr. VIII-146, 97.03.13, Žin., 1997, Nr. 27-622 (97.03.28)

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr. 66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr. 68-1978 (98.07.31)

51 straipsnis. Mokesčio administratoriaus atsakomybė

1. Įstatymus pažeidę mokesčio administratoriaus pareigūnai traukiami drausminėn, materialinėn, baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

2. Mokesčio mokėtojų patirti nuostoliai dėl neteisėtų mokesčio administratoriaus ar jo pareigūnų veiksmų atlyginami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

52 straipsnis. Baudų sumokėjimas ir išieškojimas

1. Mokesčio administratoriaus paskirtos baudos už mokesčio įstatymų pažeidimus sumokamos ne vėliau kaip per 90 dienų nuo tos dienos, kai asmeniui buvo įteiktas nutarimas skirti baudą. Tačiau jei per 20 dienų bauda nesumokama ar sumokama ne visa paskirta bauda, per likusią baudos sumokėjimo terminą skaičiuojamos tokio dydžio palūkanos kaip ir už suteiktą mokestinę paskolą.

2. Bauda, nesumokėta per šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodyta terminą, išieškoma tokia pat tvarka kaip ir nesumokėtas mokestis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr. 17-362 (97.02.26)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr. 68-1978 (98.07.31)

52¹ straipsnis. Mokestinės nepriemokos į biudžetą ir fondus mokėjimo atidėjimas

1. Deklaruotą, bet nesumokėtą mokestį bei šio mokesčio delspinigius ar mokesčio administratoriaus patikrinimo metu apskaičiuotą mokestinę nepriemoką finansų ministro nustatyta tvarka vietos mokesčio administratorius gali leisti mokėti dalimis per 6 mėnesių laikotarpį, centrinis mokesčio administratorius – per vienerių metų laikotarpį, finansų ministras – per dvejų metų laikotarpį. Mokestinės nepriemokos mokėjimas atidedamas remiantis arba teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko, arba Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko, arba finansų ministro sprendimu. Šio sprendimo pagrindu sudaroma mokesčio mokėtojo ir teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos mokestinės paskolos sutartis.

2. Deklaruotą mokestį ir šio mokesčio delspinigius mokėti dalimis gali būti leista tik pasibaigus finansų ministro įsakymu patvirtintoje tvarkoje nustatytam terminui ir tik tuo atveju, jei mokesčio mokėtojas neturi galimybių sumokėti šios mokestinės nepriemokos. Mokėjimo dalimis laikotarpis šiuo atveju pradedamas skaičiuoti nuo mokesčio mokėtojo prašymo pateikimo dienos.

3. Patikrinimo metu apskaičiuotos mokestinės nepriemokos mokėjimo dalimis laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo patikrinimo akto gavimo dienos.

4. Už suteiktą mokestinę paskolą mokamos palūkanos, kurių skaičiavimo tvarką bei dydį nustato finansų ministras.

5. Tuo atveju, kai mokestinę nepriemoką leidžiama mokėti dalimis, iš mokesčio mokėtojo gali būti pareikalauta mokestinės nepriemokos sumokėjimą užtikrinti įkeitimu, hipoteka, laidavimu ar garantija.

6. Jeigu mokestinė nepriemoka, kurią leista mokėti dalimis, nesumokama per nustatytą laikotarpį arba sumokama tik dalis šios nepriemokos, už mokestinę paskolą sumokėta palūkanų suma perskaičiuojama atsižvelgiant į faktiškai pasinaudotą mokestinės paskolos sumą, o nuo likusių nesumokėtų mokesčių ir baudų sumų nepertraukiamai šio įstatymo 39 straipsnio nustatyta tvarka skaičiuojami delspinigiai.

7. Šio straipsnio nuostatos netaikomos mokestį išskaičiuojančiam asmeniui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr. 68-1978 (98.07.31)

53 straipsnis. Leidimo (licencijos) verstis veikla ir eksporto bei importo operacijų atšaukimas

1. Asmeniui, neįsiregistravusiam nustatyta tvarka kaip mokesčio mokėtojui, nepateikusiam mokesčio įstatymo nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus mokesčio deklaracijos arba kitokiu būdu vengiančiam mokėti mokesčius, trukdančiam mokesčio administratoriui tinkamai atlikti pareigas ir įgyvendinti įstatymo suteiktas teises, mokesčio administratoriaus pareigūnai gali sustabdyti leidimo (licencijos) galiojimą verstis atitinkama veikla, taip pat gali priimti sprendimą sustabdyti eksporto bei importo operacijas.

2. Institucija, gavusi šio straipsnio pirmojoje dalyje nustatyta tvarka mokesčio administratoriaus nurodymą, privalo jį įvykdyti nedelsdama, tik gavusi nurodymą.

X SKYRIUS. MOKESTINIAI GINČAI IR BYLINĖJIMASIS

54 straipsnis. Mokestiniai ginčai

1. Mokesčio mokėtojas gali užginčyti kiekvieną mokesčio administratoriaus ar jo pareigūno veiksmą dėl jo ir šio veiksmo pasekmes.

2. Mokestinius ginčus nagrinėja vietos mokesčio administratorius, centrinis mokesčio administratorius, Mokestinių ginčų komisija ir teismas. Mokestinių ginčų komisiją steigia, jos sudėtį ir nuostatus tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Kiekviename mokestinio ginčo nagrinėjimo etape mokesčio mokėtojas turi teisę būti išklaustas.

4. Kiekviename mokestinio ginčo nagrinėjimo etape mokesčio administratorius turi stengtis, kad su mokesčio mokėtoju būtų pasiektas abipusis supratimas dėl vienodo mokesčio įstatymo taikymo.

5. Mokestiniai ginčai tarp mokesčio administratoriaus ir mokestį išskaičiuojančio asmens nagrinėjami tokia pat tvarka kaip ir mokestiniai ginčai tarp mokesčio administratoriaus ir mokesčio mokėtojo.

6. Mokesčio mokėtojas ar jo atstovas privalo pranešti mokestinį ginčą nagrinėjančiam mokesčio administratoriui apie savo adresą pasikeitimą šio ginčo proceso metu. Nesant tokio pranešimo, mokesčio administratoriaus sprendimas bei kita informacija siunčiama paskutiniu mokesčio administratoriui žinomu adresu ir laikoma įteikta, nors mokesčio mokėtojo adresas ir būtų pasikeitęs.

7. Mokesčio mokėtojui, praleidusiam įstatymo nustatytą skundo padavimo terminą dėl priežasčių, kurias mokesčio administratorius pripažįsta svarbiomis, šis terminas mokesčio administratoriaus sprendimu gali būti atnaujintas. Pareiškimas dėl praleisto termino atnaujinimo paduodamas tam mokesčio administratoriui, kurio kompetencijai priklauso sprendimo dėl skundo priėmimas, ir nagrinėjamas tokia pat tvarka kaip ir skundas.

8. Pareiškimas dėl praleisto termino atnaujinimo centriniam mokesčio administratoriui paduodamas per vietos mokesčio administratorių arba tiesiai.

9. Paduodant pareiškimą dėl termino atnaujinimo, kartu turi būti paduodamas ir skundas, kurio padavimo terminas yra praleistas. Mokesčio administratoriaus sprendimas, kuriuo atmetamas pareiškimas dėl termino atnaujinimo, gali būti apskųstas bendra šio įstatymo nustatyta tvarka.

10. Mokesčio administratorius, turintis priimti sprendimą dėl skundo, gali nuspręsti skundo ar jo dalies nagrinėjimą sustabdyti, jeigu priimamas sprendimas visiškai ar iš dalies priklauso nuo tam tikro juridinio fakto buvimo ar nebuvimo ir tokio juridinio fakto buvimas ar nebuvimas dar turi būti nustatytas teismo ar kitos valstybinės institucijos. Skundo ar jo dalies nagrinėjimas sustabdomas, iki mokesčio administratorius sužinos apie teismo ar kitos valstybės institucijos tokio juridinio fakto buvimo ar nebuvimo nustatymą.

11. Priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, sustabdomas iki šio sprendimo priėmimo dienos dar neišieškotų pagal mokesčio administratoriaus (jo pareigūno) sprendimą mokesčių, baudų ir delspinigių išieškojimas. Tačiau šis sustabdymas nėra kliūtis paskirti bet kokią mokesčių ir kitų įmokų į biudžetą išieškojimo užtikrinimo priemonę, nustatytą šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6, 11 ir 15 punktuose, ar pagrindas ją naikinti.

Pastaba. Iki aukštesniojo administracinio teismo įsteigimo mokesčio mokėtojo skundai dėl centrinio mokesčio administratoriaus sprendimų, kuriuos patvirtino arba iš dalies patvirtino Mokestinių ginčų komisija, nagrinėjami Vilniaus apygardos teisme. Skundai dėl vietos arba centrinio mokesčio administratoriaus veiksmų (sprendimų), paduoti teismams iki šio įstatymo įsigaliojimo, toliau nagrinėjami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr.17-362 (97.02.26)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

55 straipsnis. Skundo pateikimas vietos mokesčio administratoriui

1. Vietos mokesčio administratorius nagrinėja mokestinius ginčus, kurie iškyla tiesiogiai tarp mokesčio mokėtojo ir mokesčio administratoriaus pareigūno, atliekančio patikrinimą, laikydamasis mokesčių ir kitų įstatymų bei jų pagrindų priimtų poįstatyminių aktų.

2. Mokesčio mokėtojo skundas priimamas tik tada, jeigu:

1) pateikiamas raštu per 20 dienų nuo mokesčio administratoriaus pareigūno surašyto sprendimo gavimo dienos;

2) pateikiamas tam mokesčio administratoriui, kurio pareigūno veiksmai skundžiami;

3) jame nurodyta mokesčio mokėtojo vardas, pavardė (pavadinimas), adresas, jo surašymo data; skundžiamas sprendimas, veiksmas ar neveikimas; skundžiamos aplinkybės, kuriomis pagrindžiamas sprendimo, veiksmo ar neveikimo arba jo dalies neteisėtumas ar nepagrįstumas; yra skundo pareiškėjo reikalavimas; prie skundo yra pridėtas rašytinės medžiagos sąrašas ir skundas yra pasirašytas.

3. Skundo padavimas sustabdo ginčijamo mokesčio administratoriaus sprendimo ar jo dalies dėl mokesčių, baudų, delspinigių ir kitų įmokų išieškojimo vykdymą, bet nėra kliūtis paskirti ar pagrindas naikinti bet kurią mokesčių ir kitų įmokų į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus išieškojimo užtikrinimo priemonę, nustatytą šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6, 11, 15, 17 punktuose.

4. Skundą gavęs vietos mokesčio administratorius privalo patikrinti, ar skundas atitinka įstatymo reikalavimus ir ar nepraleistas skundo padavimo terminas. Nustatęs, kad skundas neatitinka įstatymo reikalavimų, vietos mokesčio administratorius priima sprendimą ir nustato skundą padavusiam mokesčio mokėtojui 15 dienų terminą trūkumams pašalinti. Šis terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kurią gautas mokesčio administratoriaus sprendimas. Jeigu skundą padavęs mokesčio mokėtojas per nustatytą 15 dienų terminą įvykdo sprendime nurodytus reikalavimus, skundas nagrinėjamas ir laikomas paduotu šių reikalavimų įvykdymo dieną. Priešingu atveju skundas laikomas nepaduotu ir gražinamas jį padavusiam mokesčio mokėtojui. Jeigu yra praleistas skundo padavimo terminas, skundas taip pat laikomas nepaduotu ir gražinamas jį padavusiam mokesčio mokėtojui. Klaidingas ar kitoks skundo pavadinimas nėra trūkumas, dėl kurio skundas būtų nenagrinėjamas.

5. Skundą nagrinėjantis mokesčio administratorius turi priimti sprendimą per 30 dienų nuo skundo gavimo dienos.

6. Skundą nagrinėjantis mokesčio administratorius pagal savo kompetenciją:

1) patvirtina mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą;

2) panaikina mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą;

3) iš dalies patvirtina arba panaikina mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą;

4) paveda atlikti pakartotinį patikrinimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr. 17-362 (97.02.26)

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr. 66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr. 68-1978 (98.07.31)

56 straipsnis. Skundo nagrinėjimas ir pateikimas centriniam mokesčio administratoriui

1. Centrinis mokesčio administratorius nagrinėja tuos mokestinius ginčus, kuriuos nagrinėjo vietos mokesčio administratorius, arba jei vietos mokesčio administratorius nepriėmė jokio sprendimo per 55 straipsnio ketvirtąjį dalyje nurodytą terminą.

2. Skundas centriniam mokesčio administratoriui dėl vietos mokesčio administratoriaus sprendimo, veiksmo ar neveikimo arba dėl to, kad vietos mokesčio administratorius nepriėmė jokio sprendimo per 55 straipsnio 5

dalyje nurodytą terminą, paduodamas per tą vietos mokesčio administratorių, kurio sprendimas, veiksmas ar neveikimas skundžiamas arba kuris nepriėmė jokie sprendimo per 55 straipsnio 5 dalyje nurodytą terminą, arba tiesiai. Centriniam mokesčio administratoriui pateikiamame skunde negalima skusti vietos mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimo, veiksmo ar neveikimo tos dalies, kuri nebuvo apskusta vietos mokesčio administratoriui, taip pat negalima kelti reikalavimų, kurie nebuvo pareikšti vietos mokesčio administratoriui. Mokesčio administratorius, gavęs skundą, atlieka 55 straipsnio 4 dalyje nurodytus veiksmus. Jei skundas paduodamas per vietos mokesčio administratorių ir jis atitinka įstatymo reikalavimus bei yra paduotas nepraleidus įstatyme nustatyto skundo padavimo termino arba kreipiamasi dėl šio termino atnaujinimo, vietos mokesčio administratorius per 3 paras jį su skundo nagrinėjimui reikalinga medžiaga nusiunčia centriniam mokesčio administratoriui.

3. Jeigu skundas pateikiamas dėl centrinio mokesčio administratoriaus pareigūnų priimtų sprendimų, šio straipsnio pirmoji dalis netaikoma.

4. Skundas centriniam mokesčio administratoriui nagrinėjamas tik tada, jeigu:

1) pateikiamas raštu per 20 dienų po to, kai buvo gautas vietos mokesčio administratoriaus sprendimas dėl skundo tyrimo rezultatų arba pasibaigė laikas, per kurį toks sprendimas turėjo būti priimtas;

2) dėl centrinio mokesčio administratoriaus (jo pareigūnų) sprendimo pateikiamas centriniam mokesčio administratoriui raštu per 20 dienų po skundžiamo sprendimo gavimo dienos;

3) jis atitinka šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalies 3 punkto reikalavimus.

5. Skundo padavimas centriniam mokesčio administratoriui sustabdo ginčijamo vietos mokesčio administratoriaus sprendimo ar jo dalies dėl mokesčių, baudų, delspinigių ir kitų įmokų išieškojimo vykdymą, bet nėra kliūtis paskirti ar pagrindas naikinti bet kurią mokesčių ir kitų įmokų į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus išieškojimo užtikrinimo priemonę, nustatytą šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6, 11, 15, 17 punktuose.

6. Centrinis mokesčio administratorius turi priimti sprendimą dėl skundo per 30 dienų nuo skundo pateikimo dienos. Šis terminas centrinio mokesčio administratoriaus vadovo sprendimu gali būti pratęstas iki 60 dienų, jeigu skundai nagrinėti reikalingas papildomas tyrimas. Apie tai turi būti raštu pranešta skundą padavusiam asmeniui.

7. Centrinis mokesčio administratorius pagal savo kompetenciją:

1) patvirtina vietos mokesčio administratoriaus arba centrinio mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą, kurį mokesčio mokėtojas skundžia;

2) panaikina vietos mokesčio administratoriaus arba centrinio mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą, kurį mokesčio mokėtojas skundžia;

3) iš dalies patvirtina arba panaikina vietos mokesčio administratoriaus arba centrinio mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą, kuris buvo skundžiamas;

4) duoda nurodymą vietos mokesčio administratoriui skundžiamą sprendimą apsvarstyti iš naujo ir priimti naują sprendimą.

8. Centrinis mokesčio administratorius, nagrinėdamas vietos mokesčio administratoriaus sprendimą, savo arba savo pareigūno tiesiogiai priimtą sprendimą, turi teisę išnagrinėti visus klausimus, susijusius su mokesčio mokėtojo apmokestinimu, ir turi teisę pakeisti priimtą sprendimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1416, 96.07.02, Žin., 1996, Nr. 66-1574 (96.07.12)

Nr. VIII-107, 97.02.13, Žin., 1997, Nr. 17-362 (97.02.26)

Nr. VIII-293, 97.06.24, Žin., 1997, Nr. 66-1594 (97.07.11)

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr. 68-1978 (98.07.31)

1. Mokestinių ginčų komisija nagrinėja tuos skundus, kuriuos išnagrinėjo centrinis mokesčio administratorius.

2. Skundas Mokestinių ginčų komisijai pateikiamas per 20 dienų nuo centrinio mokesčio administratoriaus sprendimo gavimo dienos. Skundas paduodamas per centrinį mokesčio administratorių.

3. Mokestinių ginčų komisija nagrinėja skundus tik dėl to sprendimo (ar jo dalies), kuris prieš tai buvo apskūstas vietos ir (ar) centriniam mokesčio administratoriui.

4. Mokestinių ginčų komisija skunda nagrinėja tik tada, jeigu skundas paduotas pagal šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalies 1 ir 3 punktų reikalavimus.

5. Sprendimai priimami Mokestinių ginčų komisijos narių balsų dauguma. Mokestinių ginčų komisija priima vieną iš šių sprendimų:

1) patvirtina mokesčio administratoriaus sprendimą;

2) panaikina mokesčio administratoriaus sprendimą;

3) iš dalies patvirtina arba panaikina mokesčio administratoriaus sprendimą.

6. Mokestinių ginčų komisija sprendimą priima per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos. Sprendime turi būti nurodyta mokesčio mokėtojo teisė apskūsti priimtąjį sprendimą.

Pastaba. Iki aukštesniojo administracinio teismo įsteigimo mokesčio mokėtojo skundai dėl centrinio mokesčio administratoriaus sprendimų, kuriuos patvirtino arba iš dalies patvirtino Mokestinių ginčų komisija, nagrinėjami Vilniaus apygardos teisme. Skundai dėl vietos arba centrinio mokesčio administratoriaus veiksmų (sprendimų), paduoti teismams iki šio įstatymo įsigaliojimo, toliau nagrinėjami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

57 straipsnis. Sprendimo dėl skundo formulavimas

1. Mokesčio administratorius ar Mokestinių ginčų komisija, išnagrinėjusi skundą, apie priimtą sprendimą nedelsdama raštu informuoja mokesčio mokėtoją, nurodydama sprendimo priėmimo pagrindus, o Mokestinių ginčų komisija – taip pat ir centrinį mokesčio administratorių.

2. Sprendime išaiškinama mokesčio mokėtojo teisė apskūsti priimtąjį sprendimą.

3. Praėjus šiame įstatyme nustatytiems apskundimo terminams, mokesčio administratoriaus ar Mokestinių ginčų komisijos priimtą sprendimą privalo vykdyti ginčo šalys, taip pat su ginču susiję asmenys.

4. Kai mokesčio mokėtojas skundžia mokesčio administratoriaus sprendimą Mokestinių ginčų komisijai ir po to teismui, sustabdomos tik ginčijamų baudų ir delspinigių išieškojimo procedūros.

Pastaba. Iki aukštesniojo administracinio teismo įsteigimo mokesčio mokėtojo skundai dėl centrinio mokesčio administratoriaus sprendimų, kuriuos patvirtino arba iš dalies patvirtino Mokestinių ginčų komisija, nagrinėjami Vilniaus apygardos teisme. Skundai dėl vietos arba centrinio mokesčio administratoriaus veiksmų (sprendimų), paduoti teismams iki šio įstatymo įsigaliojimo, toliau nagrinėjami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

58 straipsnis. Apskundimas teismui

1. Mokesčio mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, kuriuo patvirtinamas visiškai arba iš dalies centrinio mokesčio

administratoriaus sprendimas, turi teisę apskusti centrinio mokesčio administratoriaus sprendimą ar jo dalį teismui.

2. Skundą teismui mokesčio mokėtojas turi paduoti ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo gavimo dienos.

3. Mokesčio mokėtojo skundai nagrinėjami aukštesniajame administraciniame teisme.

4. Mokesčio administratorius turi teisę per visuomenės informavimo priemones supažindinti visuomenę su teismų sprendimais mokesčių bylose.

Pastaba. Iki aukštesniojo administracinio teismo įsteigimo mokesčio mokėtojo skundai dėl centrinio mokesčio administratoriaus sprendimų, kuriuos patvirtino arba iš dalies patvirtino Mokestinių ginčų komisija, nagrinėjami Vilniaus apygardos teisme. Skundai dėl vietos arba centrinio mokesčio administratoriaus veiksmų (sprendimų), paduoti teismams iki šio įstatymo įsigaliojimo, toliau nagrinėjami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-838, 98.07.02, Žin., 1998, Nr.68-1978 (98.07.31)

XI SKYRIUS. DATŲ IR DOKUMENTŲ PRIPAŽINIMAS

59 straipsnis. Terminų nustatymas

1. Dokumentų įteikimo mokesčio administratoriui data laikoma ta data, kurią mokesčio administratorius pažymi, kad dokumentai gauti.

2. Dokumentų įteikimo mokesčio mokėtojui data laikoma ta data, kurią mokesčio mokėtojas pažymi, kad dokumentus jis gavo.

3. Jeigu mokesčio administratorius arba mokesčio mokėtojas dokumentus siunčia paštu, dokumento gavimo data nustatoma pagal oficialų pašto antspaudą, uždėtą pašto įstaigos, turinčios tam teisę.

4. Tais atvejais, kai nėra įrodymų apie dokumento gavimą paštu, terminai nustatomi pagal išsiuntimo data, patvirtintą oficialiu pašto antspaudu.

5. Šio straipsnio pirmojoje, antrojoje ir trečiojoje dalyse išvardytos datų nustatymo taisyklės taikomos tikrinant, ar nepažeisti mokesčių įstatymuose nustatyti terminai.

6. Jeigu pagal įstatymą paskutinė veiksmo atlikimo diena mokesčio administratoriui yra ne darbo diena, veiksmas turi būti atliktas kitą dieną po ne darbo dienos.

60 straipsnis. Dokumentų pripažinimas

Senaties terminai nustatomi tik pagal dokumentų originalus, turinčius visus privalomus rekvizitus, suteikiančius dokumentui juridinę galią.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS